

Euroopa Komisjon

Konkurents

2009. aasta

konkurentsipoliitika aruanne

KONKURENTSIALASED ARUANDED

Euroopa Komisjon

2009. aasta

konkurentsipoliitika aruanne

KONKURENTSIALASED ARUANDED

***Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastused
Euroopa Liitu puudutavatele küsimustele***

**Tasuta infotelefon: (*)
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Teatud juhtudel ei võimalda mobiilsideoperaatorid helistamist 00 800 numbritele või on need kõned tasulised.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate internetist Europa serverist (<http://europa.eu>).

Katoloogimisandmed on väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2010

ISBN 978-92-79-15332-7

doi:10.2763/39271

© Euroopa Liit, 2010

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Printed in Belgium

TRÜKITUD TAASKASUTATUD PAPERILE

Joaquín Almunia eessõna

Konkurentsipoliitika eest vastutav Euroopa Komisjoni asepresident

Nagu paljude muudegi valdkondadele jaoks, nii kujunes möödunud aasta keeruliseks ka konkurentsipoliitikale.

Euroopa Liidus ja terves maailmas kestis finants- ja majanduskriis. Poliitikakujundajad on teinud palju selleks, et stabiliseerida finantsüsteem ja ohjeldada kriisi mõju reaalmajandusele, ning otsinud viisi, kuidas takistada kriisi kordumist.

Mida oleme (ära) teinud?

Aruandes esitatakse ülevaade sellest, kuidas komisjoni tegevus konkurentsipoliitika valdkonnas on aidanud kaasa finantsstabiilsuse paranemisele ja võrdsete konkurentsi tingimuste tagamisele siseturul. Arvestades kriisi laadi ja pidades silmas vahendeid, mida saab kasutada selle leevendamiseks, on komisjoni kriisimeetmete seisukohalt eriti olulised riigiabi andmise eeskirjad ja vahendid. Neid kajastatakse aruande eripeatükis, milles käsitletakse konkurentsipoliitikat ning finants- ja majanduskriisi.

Komisjon pikendas raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevate riigiabisuuniste kehtivust 2012. aasta oktoobrini. Samuti pikendas komisjon 2012. aasta lõpuni 2001. aasta kinoteatise kehtivust ning võttis vastu läbivaadatud ringhäälinguteatise, mille abil suurendatakse selgust küsimuses, kuidas komisjon hindab riiklikult rahastatavaid uusi meediateenuseid. Selleks et tagada Euroopa kodanikele võimalikult laiaulatuslik lairibaühendus mõistliku hinnaga, võttis komisjon vastu suunised riigiabieeskirjade kohaldamise kohta lairibavõrkude kiire kasutuselevõtu riikliku rahastamise suhtes. Need suunised hõlmavad ka lairibaühendust võimaldavate järgmise põlvkonna juurdepääsu võrkude kasutuselevõtu rahastamist.

Seoses menetluskorraga jõustusid 1. septembril hea tava juhend ja lihtsustatud menetlust käsitlev teatis. Mõlema eesmärk on parandada komisjoni riigiabialase tegevuse tõhusust, läbipaistvust ja prognoositavust.

Viimaste aastate jooksul on komisjon propageerinud teadus- ja arendustegevust, riskikapitali ja regionaalabi käsitlevate horisontaalsuuniste kasutamist. Asjaolu, et 2009. aastal võeti vastu palju kavasad ja meetmeid, annab tunnistust üldiste grupierandi määruste heast toimimisest.

Kuigi konkurentsi peadirektoraadi töökoormus oli finants- ja majanduskriisi tõttu tava-pärasest suurem, tegeles komisjon ka muude konkurentsipoliitika valdkondadega. 2009. aastal võeti vastu rekordarv otsuseid energeetika ja infotehnoloogia sektorite kohta. Komisjon langetas otsused kuue kartellikokkuleppe kohta mitmes sektoris, näiteks kalsiumkarbiidi juhtum, laadimisvoolikute juhtum ja elektritransformaatorite juhtum.

Kokkulepe ettevõtjate kohustuste kohta saavutati mitme Prantsusmaa ja Saksamaa turgu valitseva energiaettevõtjaga (vastavalt GDF Suez ja EDF ning RWE Gas ja E.ON AG). Kohustuste võtmise menetlus, mille tulemusel asjaomaste ettevõtjate kohustused muu-

detakse õiguslikult siduvaks, võimaldab komisjonil lahendada juhtumeid kiiresti. Sellest menelusest on saanud tõhus vahend turgudel esinevate konkurentsiprobleemide kõrvaldamiseks ja selle kasutamisel jääb komisjonil ressursse ka muude juhtumitega tegelemiseks.

Komisjon võttis vastu otsuse ettevõtja Intel kohta, kes kuritarvitas turgu valitsevat seisundit eesmärgiga konkurente arvutikiipide turult välja tõrjuda.

Ettevõtjate ühinemise alal jätkas komisjon oma jõustamistegevust, kiites koos parandusmeetmetega heaks mitu ühinemist. Energeetikasektoris tuleb nimetada ühinemisjuhtumeid RWE/Essent, Vattenfal/Nuon ja Segebel/EDF, farmaatsiaspektori loomavaktsiinide turul juhtumit Pfizer/Wyeth ning lennutranspordi puhul ühinemisjuhtumeid Lufthansa / Brussels Airlines ja Iberia/Vueling/Clickair. Komisjon kiitis esmakordselt ja tingimuslikult heaks turgu valitsevate postiettevõtjate (Rootsi ettevõtja Posten ja Post Danmark) ühinemise.

Poliitikakujundamise valdkonnas valmistas konkurentsi peadirektoraat 2009. aastal ette ülevaated kindlustussektori grupierandimääruse, vertikaalkokkulepete suhtes kohaldatava grupierandimääruse, mootorsõidukisektori grupierandimääruse, spetsialiseerumiskokkuleppe grupierandimääruse, uurimis- ja arenduskokkulepete grupierandimääruse ning horisontaalseid kokkuleppeid käsitlevate suuniste kohta.

Milline on olukord praegu?

2010. aasta veebruaris astus ametisse uus komisjon, milles minule kuulub konkurentsivoliniiku koht. Olen seisukohal, et konkurentsipoliitikat tuleb kasutada Euroopa sotsiaalse turumajanduse tugevdamiseks, selle tõhususe parandamiseks ja õigluse suurendamiseks. Konkurentsivoliniikuna on mu eesmärk rakendada konkurentsipoliitika tarbijate ja ettevõtjate teenistusse.

Meie peaaesanne on saada jagu kriisist ning saavutada, et Euroopa suudaks tulevikus paremini tagada tasakaalustatud ja jätkusuutlikku kasvu ning luua üha rohkem ja paremaid töökohti.

On ilmne, et riigiabi kontrollimise seisukohast on kõige päevakajalisem küsimus kriisi ajal algatatud erakorraliste toetusmeetmete lõpetamine. Välja tuleb töötada abi andmise järkjärgulise lõpetamise strateegia, arvestades seejuures turul valitsevate tingimuste ja ikka veel finantsstabiilsust häirivate ohtudega. Pärast finantsolukorra stabiliseerumist aitavad Euroopa majandusel kriisist taastuda juba tavapärased riigiabi meetmed, eeskätt horisontaalsed abivahendid, millega tagatakse ettevõtjatele võrdsete konkurentsitingimuste püsimine ELis ja välditakse liikmesriikidevahelist toetuste andmise „võidujooksu”.

Monopolidevastases tegevuses peab komisjon esmatahtsaks tarbijaile ebasoodsate olukordade tekkimise ennetamist või kui niisugune olukord tekib, siis selle kaotamist. Ma kannan hoolt selle eest, et kartellidevastane võitlus jääb meie jõustamistegevuse keskmesse. Me lähtume sellest, et trahvid on olulised rikkumiste vältimiseks, kuid võtame arvesse ka seda, et praegused majandusraskused seavad ettevõtjad erakordsesse olukorda.

Ma jälgin hoolega, et turgu valitsevad ettevõtjad ei kasutaks kurjasti oma turujõudu mis tahes Euroopa sektoris ja riigis, ning kavatsen kavandatavaid ühinemisi tähelepanelikult kontrollida.

Selleks et suurendada Euroopa ettevõtjate konkurentsivõimet, suuname oma jõustamisalased jõupingutused ka tulevikus ühtse turu arengu seisukohalt kõige olulisematele sektoritele, nagu energeetika ja transport, ning nn digitaalarengu tegevuskavale.

Poliitika kujundamise valdkonnas on juba valminud vertikaalkokkuleppeid, autosid ja kindlustust käsitlevate õigusaktide ettepanekud. Eelduste kohaselt võetakse aasta lõpuks vastu läbivaadatud horisontaalkoostöö kokkulepete raamistik, sealhulgas selgemad eeskirjad teabevahetuse ja standardimiskokkulepete kohta.

2008. aastal võttis komisjon vastu EÜ konkurentsieeskirjade rikkumisest tekkinud kahju hüvitamist käsitleva valge raamatu eesmärgiga soodustada ja suunata konkurentsieeskirjade rikkumisest tekkinud kahju hüvitamise üle peetavaid arutelusid, esitades konkreetsed soovitusel töhusaks kaebuste esitamise süsteemiks, mida Euroopas konkurentsieeskirjade rikkumise tõttu kannatanud saaksid kasutada. Asjakohane õiguslik ettepanek esitatakse pärast üldisi õiguspõhimõtteid käsitlevaid kolleegiumiseseid arutelusid, millest lähtudes esitatakse ELi õigusaktide tervikliku muutmise ettepanekud.

Mida me kavatseme teha?

Konkurentsipoliitikale kuulub tähtis koht üleminekul riigi toetust vajavalt kriisimajanduselt Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkidele vastavale dünaamilisele ja jätkusuutlikule majandusele.

Tõhusa konkurentsita siseturul ei ole Euroopas ka jätkusuutlikku majanduskasvu. Vaid tõhus konkurents sunnib ettevõtjaid uuendustele ning aitab kaasa nende laienemisele ja terve Euroopa majanduse kasvule. Sellest aga võidavad tarbijad.

Konkurentsipoliitika peab kaasa aitama sellele, et avalikud teenused oleksid kättesaadavad, taskukohased ja kvaliteetsed ning aitaksid seega parandada kodanike heaolu ja elukvaliteeti ning süvendaksid sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust. Uue Euroopa Liidu lepingu alusel saab tugevdada üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise raamistikku. See on kogu komisjoni esmatähtis ülesanne ja konkurentsivolinikuna kavatsen ma sellele kaasa aidata nii palju kui võimalik.

Ma olen veendunud, et neid eesmärke on võimalik saavutada kindlakäelise, kuid samas õiglase jõustamispoliitika, sidusa õigusraamistiku ja konkurentsi kaitsmise abil.

Sisukord

Sissejuhatus	11
Eripeatükk. Konkurentsipoliitika ning finants- ja majanduskriis	12
1. Õigusaktid	21
1.1. Riigiabi kontroll	21
1.1.1. Eeskirjade väljatöötamine ja kohaldamine	21
1.1.2. Riigiabi kontroll – lihtsustamispakett	22
1.1.3. Tagasinõudmispoliitika	22
1.1.4. Riigiabi reguleerivate õigusaktide täitmise tagamise kohta liikmesriikide kohtute poolt	22
1.1.5. Riigiabimeetmete järelevalve	23
1.1.6. Horisontaalne riigiabi	23
1.1.7. Riigiabi söetööstusele	25
1.1.8. Riigiabi põllumajandussektoris	25
1.2. Monopolidevastane võitlus – ELi toimimise lepingu artiklid 101, 102 ja 106	25
1.2.1. Eeskirjade väljatöötamine ja kohaldamine	25
1.3. Liikmesriikide meetmed (avalik-õiguslikud ettevõtjad ja/või eri- või ainuõigusi omavad ettevõtjad) – ELi toimimise lepingu artikkel 106	28
1.4. Ühinemiste kontrollimine	29
1.4.1. Eeskirjade väljatöötamine ja kohaldamine	29
1.4.2. Artikkel 21	29
1.4.3. Ühinemisi käsitlev aruanne	30
2. Valdkonnasisene areng	31
2.1. Finantsteenused	31
2.2. Energeetika ja keskkond	32
2.3. Elektrooniline side	36
2.4. Infotehnoloogia	37
2.5. Meedia	39
2.6. Farmaatsiatööstus ja tervishoid	40
2.7. Transport	41
2.8. Postiteenused	44
2.9. Autotööstus	45
2.10. Toiduainetööstus	47

3. Tarbijakaitse	48
4. Euroopa konkurentsivõrgustik ja koostöö liikmesriikide kohtutega	49
5. Rahvusvaheline tegevus	50
6. Institutsioonidevaheline koostöö	51

2009. aasta konkurentsipoliitika aruanne

(avaldatud koos Euroopa Liidu 2009. aasta üldaruandega)

KOM(2010) 282 (lõplik)

Sissejuhatus

---

1. Käesoleva aruande esimeses jaos antakse ülevaade sellest, kuidas jätkati konkurentsipoliitika vahendite, nimelt riigiabi, monopolidevastase võitluse ja ühinemiste kontrolli eeskirjade arendamist ja kohaldamist. Teises jaos arutatakse seda, kuidas neid ja muid vahendeid valitud sektorites kasutati. Kolmandas jaos antakse ülevaade viimase aasta jooksul seoses tarbijatega võetud meetmetest. Neljandas jaos keskendutakse Euroopa konkurentsivõrgustikus ja liikmesriikide kohtutega tehtavale koostööle, viiendas jaos käsitletakse rahvusvahelist tegevust. Kuuendas jaos kirjeldatakse lühidalt institutsiooni- ja vahelist koostööd.
2. Sarnaselt eelmise aastaga on ka sellel aastal konkurentsipoliitika aruandes peatükk teema kohta, mida peetakse konkurentsipoliitika valdkonnas eriti oluliseks. Selleks aastaks valitud teema on konkurentsipoliitika ning finants- ja majanduskriis.
3. Seda arvesse võttes pööratakse selle aasta aruandes erilist tähelepanu Euroopa Komisjoni hinnangule finants- ja majanduskriisile reageerimiseks võetud siseriiklike meetmete kohta, olgu need siis liikmesriikide abikavad või meetmed, mis on suunatud konkreetsetele ettevõtjatele finantssektoris. Sarnaselt pööratakse suuremat tähelepanu ka ajutise raamistiku raames rakendatud meetmetele, mille eesmärk on leevendada kriisi mõju reaalmajandusele. Seda taotles Euroopa Parlament oma resolutsiooni eelnõus 2008. aasta konkurentsipoliitika aruande kohta, mida arutati iga-aastase konkurentsipoliitika aruande käesoleva versiooni ⁽¹⁾ lõpliku viimistlemise ajal.
4. Lisateavet leiab komisjoni talituste üksikasjalikust töödokumendist ⁽²⁾ ja konkurentsi peadirektoraadi veebisaidilt ⁽³⁾.
5. Lissaboni leping jõustus 1. detsembril 2009. Sellest alates on aluslepingute artiklite numeratsioon muutunud. Monopolivastase võitluse valdkonnas on EÜ asutamislepingu artiklitest 81, 82 ja 86 saanud ELi toimimise lepingu artiklid 101, 102 ja 106, mille sätted on sisuliselt identsed. Käesolevas dokumendis on enne 1. detsembril 2009 algatatud menetluste puhul kasutatud viitamisel siiski varasemat numeratsiooni. Sarnaselt kasutatakse vanu viiteid EÜ asutamislepingu artiklitele riigiabi valdkonnas (EÜ asutamislepingu artiklid 87–89), kui osutatud menetlusetapid leidsid aset enne Lissaboni lepingu jõustumist.
6. Lisaks nimetatakse alates 1. detsembrist 2009 Esimese Astme Kohut Üldkohtuks. Vastet „Esimese Astme Kohus” kasutatakse käesolevas teatises siiski jätkuvalt nende kohtuotsuste puhul, mis langetati enne nimetatud kuupäeva.

⁽¹⁾ Raporti projekt: 2008. aasta konkurentsipoliitika aruanne (2009/2173/(INI)), Sophia in 't Veld (raportöör – Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsioon – NL).

⁽²⁾ SEK(2010) 666.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/competition/index_et.html.

Eripeatükk. Konkurentsipoliitika ning finants- ja majanduskriis

---

Milline on olnud konkurentsipoliitika roll kriisi kontekstis?

7. Euroopa Liit seisis 2009. aastal koos ülejäänud maailmaga silmitsi äärmiselt tõsise finants- ja majanduskriisiga. See aasta oli majandusele, ettevõtlusele ja poliitika-kujundajatele raske. Valitsused, keskpangad ja finantsüsteemi reguleerivad asutused on teinud koos Euroopa Komisjoniga kõvasti tööd finantsüsteemi stabiliseerimiseks ja seda liiki kriiside vältimiseks tulevikus. Ka poliitikakujundajad on püüdnud luua poliitikaid, mille abil minimeerida kriisi mõju reaalmajandusele.

8. Kriisi algusest peale on komisjonil olnud konkurentsieskirjade kohaldamisel kaks eesmärki. Esiteks toetada finantsstabiilsust, tagades võimalikult kiiresti ELi liikmesriikide võetud päästmismeetmete õiguskindluse. Teiseks säilitada Euroopas võrdsed võimalused ning tagada, et ühe liikmesriigi võetud meetmetega ei kantaks probleeme lihtsalt üle teise liikmesriiki.

9. Kriisi alguses otsustasid liikmesriigid anda finantssektorile suures ulatuses riigiabi. Euroopa Komisjon kaasati tema volituste tõttu kontrollida riigiabi andmist EÜ asutamislepingu konkurentsi käsitlevate sätete kohaselt. Kriisi algusest peale oli konkurentsipoliitikal ja konkurentsi edendamisel äärmiselt tähtis roll ELi ühe suurima väärtuse, nimelt siseturu säilitamisel.

Milline oli komisjoni poliitiline reaktsioon?

10. Komisjon võttis 2008. aasta oktoobrist kuni 2009. aasta augustini vastu neli teatist selle kohta, kuidas ta kavatses kohaldada riigiabi eeskirju valitsuste kriisimeetmete suhtes, mille eesmärk on toetada finantssektorit. 13. oktoobril 2008 võttis komisjon vastu suunised, mis käsitlevad riigiabi eeskirjade kohaldamist finantsasutustele mõeldud riiklike toetuskavade ja neile antava individuaalse abi suhtes (pangandusteatis) ⁽⁴⁾. Need suunised anti välja pärast seda, kui investeerimispank Lehman Brothers oli 15. septembril 2008 kokku varisenud, päästmist vajasisid sellised olulised turuosalised nagu Fortis, Dexia, Bradford & Bingley ja Hypo Real Estate ning liikmesriigid, nagu Taani ja Iirimaa, olid teatanud pankade päästmis- või tagatiskavadest.

11. Komisjon pidi käsitlema mitmeid teatise liikmesriikide võetud erakorraliste riigiabimeetmete kohta. Ta tegi seda lühikese aja jooksul, paigutades ümber ülimalt pühendunud personali ja värvates ajutiselt uusi töötajaid.

⁽⁴⁾ Komisjoni teatis. Riigiabi eeskirjade kohaldamine meetmete suhtes, mida on võetud seoses finantsasutustega praeguse ülemaailmse finantskriisi olukorras (ELT C 270, 25.10.2008, lk 8).

Pankade rekaptaliseerimine

12. Kriisiga toimetulekuks pakkusid liikmesriigid välja erinevaid lahendusi alates garantiil põhinevatest kavadest kuni rekaptaliseerimiseni. Euroopa Keskpanga ja liikmesriikide vahel toimusid põhjalikud arutelud ning komisjon võttis 5. detsembril 2008 vastu rekaptaliseerimist käsitleva teatise ⁽⁵⁾.

13. Rekaptaliseerimisteatise eristatakse põhimõtteliselt elujõulisi ja raskustes pankasid. Selles sätestatakse suunised riigiabina antavate kapitalisüstide hindamiseks. Loogiliselt võttes peaksid raskustes olevad pangad, keda ähvardab maksejõuetus, olema kohustatud maksma saadud riigitoetuse eest kõrgemat intressi ning neid tuleks rangemalt kontrollida. Abi saanud raskustes pangad peavad end restruktureerima, et taastada pikaajaline elujõulisus.

14. Nii pangandus- kui rekaptaliseerimisteatis on aidanud säilitada finantsstabiilsuse ning vähendada krediidi saamise piiranguid, hoides samas konkurentsimoonus võimalikult madalal tasemel. Eelkõige on rekaptaliseerimismeetmed pakkunud pankadele piisavat kapitalibaasi, et nad suudaksid jätkata reaalmajandusele laenaja rolli täitmist. Samas tagab riikliku kapitali kasutamise eest makstava hüvitise tase koos abikavades ja üksikmeetmetes sätestatud intressimäära tõstmise mehhanismidega, et see kapital maksaks tagasi niipea, kui majanduslik olukord seda võimaldab.

15. Komisjon kiitis 2008. aasta oktoobrist kuni 31. detsembrini 2009 heaks 12 liikmesriigi ⁽⁶⁾ tagatiskavad. Seitse liikmesriiki rakendas puhtalt rekaptaliseerimise kavad ⁽⁷⁾ ning seitse liikmesriiki koostas sega- või üldkavad ⁽⁸⁾. Hispaania, Sloveenia, Ühendkuningriik, Ungari ja Saksamaa rakendasid ka muud liiki toetuskavasid.

16. Konkreetsetele ettevõtjatele antud abi osas kiitis komisjon 2009. aastal heaks 29 ettevõtjale ⁽⁹⁾ mõeldud rekaptaliseerimise ja muud liiki toetusmeetmeid.

⁽⁵⁾ Komisjoni teatis. Finantsasutuste rekaptaliseerimine praeguses finantskriisis: piirdumine minimaalselt vajaliku abiga ja kaitsemeetmed põhjendamatute konkurentsimoonususte vastu (ELT C 10, 15.1.2009, lk 2).

⁽⁶⁾ Hispaania, Iirimaa, Itaalia, Küpros, Läti, Madalmaad, Poola, Portugal, Rootsi, Sloveenia, Soome ja Taani.

⁽⁷⁾ Itaalia, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Soome ja Taani.

⁽⁸⁾ Austria, Kreeka, Poola, Saksamaa, Slovakkia, Ungari ja Ühendkuningriik.

⁽⁹⁾ ING, KBC, Parex Banka, Anglo Irish Bank, Bank of Ireland, Allied Irish BankFortis, Dexia, Nord LB, IKB, Kaupthing Bank Finland, Ethias, SdB, Banco Privado Portugues, Hypo Real Estate, WestLB, Fionia, HSH Nordbank, Hypo Tirol, LBBW, Kaupthing Luxemburg, Caisse d'Épargne/Banque Populaire, Mortgage Bank (Läti), Northern Rock, Commerzbank, Lloyds Banking Group, BAWAG, Hypo Group Alpe Adria ja RBS.

Commerzbank'i (CoBa) rekapiitalseerimise puhul ⁽¹⁰⁾ kiitis komisjon heaks 18 miljardi euro suuruse uue kapitaliabi Saksamaa valitsuselt, mis anti ettevõtte usaldusväärse ümberkorraldamiskava alusel. Esitatud äriplaan keskendub CoBa põhitegevusele, nimelt jae- ja korporatiivpangandusele, sealhulgas Kesk- ja Ida-Euroopas. Vähendatakse panga volatiilse investeerimispanganduse osakaalu ning loobutakse ärilisest kinnisvarategevusest. Plaan näeb ette ulatuslikku loovutamist (mis ulatub kuni 45%ni kogu CoBa praegusest bilansimahust) ning dividendide ja intresside maksmise peatamist. Konkurentsimoõnutuste vähendamiseks on CoBa'l keelatud kolme aasta jooksul omandada finantsinstitutsioone või muid võimalikke konkureerivaid ettevõtteid. Lisaks kehtestatakse plaaniga hinnaliidri põhimõtte kasutamise keeld CoBa kolme suurema konkurendi suhtes sellistel turgudel või selliste toodete puhul, kus tema turuosa on üle 5%. Komisjon jõudis järeldusele, et esitatud äriplaaniga suudetakse tõenäoliselt taastada panga pikaajaline elujõulisus.

Langenud väärtusega varad

17. Olenemata sellest, et paljud liikmesriigid olid kehtestanud rekapiitalseerimise kavad, ei näidanud investorid 2009. aasta alguses üles mingit usaldust süsteemi suhtes. Pangagarantiid ja rekapiitalseerimine ei kandunud üle majandusse voolavatesse laenu- desse ning jätkuvalt valitses ebakindlus langenud väärtusega varadest tuleneva väljaselgitamata kahju osas. Sellise olukorraga silmitsi seistes esitasid mõned liikmesriigid nn varakaitse kavad. Ühendkuningriigi valitsus esitas ettepaneku 500 miljardi naelsterlingi suuruse kaitsekava kohta ning Madalmaad teatasid INGLE antavast 40 miljardi USA dollari suurusest varakaitsest.

18. Pärast liikmesriikidega peetud üksikasjalikke arutelusid võttis komisjon 25. veebruaril 2009 vastu teatise langenud väärtusega varade käsitlemise kohta ühenduse pangandussektoris (edaspidi „langenud väärtusega varade teatis”) ⁽¹¹⁾. Teatis põhines üksmeelsel seisukohal, et tegeleda tuleb kriisi peamiste põhjustega, st pankade bilansis olevate nn rämpsvaradega. Selles teatises kirjeldas komisjon, kuidas ta kavatseb riigiabi eeskirjade alusel hinnata finantsasutustega seoses võetud ja varade suhtes kohaldatavaid toetusmeetmeid. Siiani on komisjon heaks kiitnud ainult Saksamaa langenud väärtusega varade toetuskava.

19. Teatis põhineb läbipaistvuse ja avalikustamise põhimõtetel, asjakohasel kulude jagamisel riigi ja toetusesaajate vahel ning mõistlikul varade hindamisel nende tegeliku majandusliku väärtuse alusel. Võttes arvesse varade asjakohase hindamise keerukust,

⁽¹⁰⁾ Pressiteade IP/09/711.

⁽¹¹⁾ Komisjoni teatis langenud väärtusega varade käsitlemise kohta ühenduse pangandussektoris (ELT C 72, 26.3.2009, lk 1).

otsustas komisjon kaasata tehnilised eksperdid, kes viiksid hindamise läbi erapooletult. Need eksperdid valiti pakkumismenetluse tulemusel sõlmitud raamlepingu alusel.

Komisjon kiitis 12. mail heaks täiendavad abimeetmed ettevõtjatele Fortis Bank ja Fortis Holding⁽¹²⁾. Belgia ja Luksemburg andsid täiendavat abi ettevõtjate Fortis Holding, BNP Paribas ja Fortis Bank ning Belgia ja Luksemburgi ametiasutuste vahelise lepingu muudatuse alusel. Meetmete pakett sisaldas teatavate Fortis Bank'i langenud väärtusega varade ülevõtmist. Kooskõlas langenud väärtusega varade teatisega kannab Fortis Bank märkimisväärse osa kahjust, sest Belgia riigi makstav hind struktureeritud laenude omandamiseks või tagamiseks on olulisel määral madalam nende tegelikust majanduslikust väärtusest. Lisaks nõustus Fortis võimalike konkurentsimoonutuste vältimiseks mitte laienema omandamiste teel Belgias ja Luksemburgis.

Tulevikku suunatud lähenemine ümberkorraldamisele

20. Aja möödudes hakkas komisjon tähelepanu pöörama keskpikale perioodile ning sellele, kuidas abisaajad saaksid hakata laenatud raha tagasi maksma ja ise hakkama saama. Sellest tulenevalt võttis komisjon 14. augustil vastu teatise finantssektori elujõulisuse taastamise ja praeguse kriisi olukorras riigiabi eeskirjade kohaste ümberkorraldamismeetmete hindamise kohta (edaspidi „ümberkorraldamisteatis“)⁽¹³⁾.

21. Ümberkorraldamisteatis peegeldab komisjoni visiooni pärast kriisi saabuvat tuleviku kohta koos elujõulise pangandussektoriga. Selles kirjeldatakse põhimõtteid, mida kohaldatakse nende abisaajate suhtes, kes ei vaja ainult lühiajalist päästmisabi, vaid ka abi struktuurimuudatuste tegemiseks oma ärimudelisse.

22. Teatises on jäetud jõusse peamised põhimõtted, mis kehtestati ühenduse suunistes finantsraskustes olevatele ettevõtjatele antava päästmis- ja ümberkorraldusabi kohta, kuid seda teatist on kohandatud finantskriisist tingitud erakorralistele majandustingimustele. Komisjoni lähenemine ümberkorraldamisele eeldab mitme tingimuse täitmist. Esiteks tuleb ümberkorraldusi tegema pidavatel pankadel tõestada suutlikkust taastada pikaajaline elujõulisus riigi toeta. Teiseks peavad nad osalema ümberkorraldamise kulude katmises (kulude jagamine). Kolmandaks peavad nad vastu võtma meetmed konkurentsimoonutuste vähendamiseks ning seda loovutamiste teel põhiturgudel ja/või bilansi vähendamisega.

23. Eespool nimetatud põhimõtted aitavad selgitada moraalse riski küsimust. Selleks et mitte premeerida varasemat riskantset käitumist, selgitatakse teatises, et abi

⁽¹²⁾ Pressiteade IP/09/743.

⁽¹³⁾ Komisjoni teatis finantssektori elujõulisuse taastamise ja praeguse kriisi olukorras riigiabi eeskirjade kohaste ümberkorraldamismeetmete hindamise kohta (ELT C 195, 19.8.2009, lk 9).

tuleb asjakohaselt hüvitada, kehtestades ajutised piirangud aktsionäridele ja võlakirjade omanikele tehtavatele kupongimaksetele ning neile makstavatele dividendidele. Selleks et mis tahes abi oleks kooskõlas asutamislepinguga, on abiga kaasnevate konkurentsimoonutuste vähendamiseks vajalikud konkreetset juhtumipõhised meetmed, mis määratakse valdavalt kindlaks abi suhtelise või kogusuuruse ja abisaaja turupositsiooni alusel asjakohasel turul. Ümberkorraldamiskavad on muu hulgas heaks kiidetud ka Commerzbank'i, ING, RBSi, Lloyds' Banking Group'i ja KBC puhul ning mitmed teised kavad on praegu ametliku uurimismenetluse raames hindamisel.

Komisjon kiitis 18. novembril heaks Madalmaade panga ING ümberkorraldamiskava ja mittelikviidsete varade kattteks antud abi ⁽¹⁴⁾. Teavitatud ümberkorraldamiskava alusel peab ING kandma märkimisväärse osa ümberkorralduskuludest, tuleb taastada tema pikaajaline äriplaneerimine ning abi ei tohi kaasa tuua lubamatuid konkurentsimoonutusi. Ümberkorraldamiskavas nähakse ette, et ING vähendab oma tegevuse riske ja keerukust ning müüb aja jooksul oma kindlustussektori. Lisaks loob ING vastavalt üksikasjalikule ajakavale, mille üle teostavad järelevalvet usaldusisikud, äriüksuse (Westland Utrecht Hypotheekbank (WUH) / Interadvies) eesmärgiga suurendada konkurentsi Madalmaade jaepangandusturul.

Finantskriisi ei tähendanud ainult riigiabi andmist

24. Finants- ja majanduskriisi tõi ka väljakutseid seoses ühinemisi ja monopolivas-tast võitlust käsitlevate ELi eeskirjadega. Sisulise poole pealt oli oluline säilitada ühinemisi ja monopolidevastast võitlust käsitlevate eeskirjade range jõustamine, et säilitada Euroopa ettevõtete konkurentsivõime ja aidata kaasa nende kriisist väljatulekule.

25. Finantskriisi alguses seisis komisjon silmitsi keeruliste, EÜ ühinemismäärusest tulenevate pädevusküsimustega. Tõepoolest tekkis küsimus, kas finantsasutuste natsionaliseerimisest tuleks ühinemismääruse alusel komisjoni teavitada. See sõltus asjaolust, kas natsionaliseeritud üksus jääb sõltumatu otsustusvõimega majandusüksuseks või moodustab selline natsionaliseeritud üksus ühtse majandusüksuse koos teiste riigi kontrolli all olevate ettevõtjatega.

26. Enamikel juhtudel nõustus komisjon, et osaluslepingud tagasid sõltumatuse ning seega koondumist ei toimunud. Saksamaa Hypo Real Estate'i panga juhtumi puhul ⁽¹⁵⁾ tuli siiski teavitada koondumisest.

27. Majanduskriis ei avaldanud märkimisväärset mõju komisjoni poliitikale ja praktikale ühinemisuutimitega seotud kohustuste osas. Struktuurilised kohustused,

⁽¹⁴⁾ Pressiteade IP/09/1729.

⁽¹⁵⁾ Juhtum COMP/M.5508: SoFFin / Hypo Real Estate.

eelkõige loovutamised, olid jätkuvalt kõige asjakohasemad parandusmeetmed, et ennetada püsivalt kaasnedes võivad kahjulikku mõju konkurentsile. Hinnates parandusmeetmete rakendamise tähtsust pikendamise taotlusi, võttis komisjon mõnel juhul arvesse asjaolu, kui keeruline on valitsevas majanduskeskkonnas ostjaid leida. Komisjoni ühinemismenetlused on ka rasketes majandustingimustes osutunud sobivaks. Nii näiteks lubas komisjon seoses mitme kiireloomulise juhtumiga teha kuus erandit rakendamiskeelust (nn *standstill*-põhimõte), pidades silmas valitsevat majanduskliimat, kuid järgides siiski täiel määral kehtestatud ja ranget tava.

28. Monopolidevastase võitluse osas pidi komisjon kaaluma argumente seoses nende ettevõtjate ees seisvate raskustega, kes pidid maksuma komisjoni poolt konkurentseeskirjade rikkumise eest määratud trahve. Komisjon vaatas hoolikalt läbi tingimused, mis käsitlevad „suutmatust trahve maksta”. Need tingimused on täidetud ainult siis, kui kogu trahvisumma maksmine seaks pöördumatult ohtu asjaomase ettevõtja majandusliku elujõulisuse ning tema varad kaotaks igasuguse väärtuse. Kooskõlas selle põhimõttega hindas komisjon taotlusi iga juhtumi puhul eraldi. Trahvide maksmise suutmatuse väitega nõustuti juhtumi Heat Stabilisers puhul, mis tõi kaasa trahvi märkimisväärse vähendamise.

Kriis tabas ka reaalmajandust

29. Kuna pangad likvideerisid võlapositsioone ja muutusid varasemate aastatega võrreldes riskikartlikumaks, hakkasid ettevõtjad kogema raskusi laenusaaamisel. Ühe reaktsioonina sellele võttis komisjon 2009. aasta jaanuaris vastu teatise „Ühenduse riigiabi meetmete ajutine raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks”⁽¹⁶⁾. See ajutine raamistik, mida kohaldatakse kuni 2010. aasta lõpuni, annab liikmesriikidele täiendavad võimalused leevendada mõju, mida reaalmajandusele avaldab laenu raha vähesus.

30. Komisjon reageeris majanduskriisile üldisemalt 2008. aasta novembris vastu võetud Euroopa majanduse elavdamise kavaga, mille kiitis heaks Euroopa Ülemkogu. Ajutine raamistik on selle kava üks osa. Seoses finantskriisiga muutis komisjon 2009. aasta veebruaris ajutist raamistikku⁽¹⁷⁾, et anda liikmesriikidele täiendavaid võimalusi tulemaks toime laenu raha nappuse mõjuga reaalmajandusele. Muudetud raamistikus võetakse lubatava garantiipreemia arvutamisel arvesse lisatagatise taseme erinevusi (eelkõige madala reitinguga kategooriates). Oktoobris võttis komisjon vastu raamistiku muudatuse, mille kohaselt sobib ühisturuga kokku kuni 15 000 euro suuruse eraldi abi andmine põllumajandusettevõtjatele⁽¹⁸⁾. Lisaks muudeti raamistikku ka

⁽¹⁶⁾ ELT C 83, 7.4.2009, lk 1. Komisjon kohaldab ajutist raamistikku alates 17. detsembrist 2008, st kuupäevast, mil ta nõustus põhimõtteliselt selle sisuga.

⁽¹⁷⁾ Komisjoni teatis, millega muudetakse riigiabi meetmete ajutist ühenduse raamistikku, et toetada praeguses finants- ja majanduskriisis juurdepääsu rahastamisele; vastu võetud 25. veebruaril 2009.

⁽¹⁸⁾ Komisjoni teatis, millega muudetakse ühenduse riigiabi meetmete ajutist raamistikku praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks (ELT C 261, 31.10.2009, lk 2).

detsembris, hõlbustades veelgi juurdepääsu rahastamisele eelkõige madalate tööjõukuludega liikmesriikides ⁽¹⁹⁾.

31. Ajutine raamistik keskendub kahele peamisele eesmärgile: esiteks säilitada ettevõtjate juurdepääs rahastamisele (nt võimaldades liikmesriikidel anda laenudele madalama garantiipreemiaga riigigarantii või võimaldada laenudele subsideeritud intressimäärasid ning anda riigiabi kuni 500 000 eurot ettevõtja kohta), ning teiseks julgustada ettevõtjaid jätkama investeerimist jätkusuutlikku tulevikku (nt võimaldades subsideeritud laene keskkonnasõbralike toodete arendamiseks). Lisaks eespool nimetatud uute abimeetmete kehtestamisele kohandatakse ajutise raamistikuga olemasolevaid suuniseid, lihtsustades lühiajalise ekspordikrediidi kindlustuse eeskirju ja suurendades riskikapitaliinvesteeringute ülemmäära.

32. Komisjon oli 31. detsembriks 2009 heaks kiitnud 25 liikmesriigi 79 meedet, mille eesmärk oli stabiliseerida ettevõtjad ja töökohad reaalmaajanduses ⁽²⁰⁾.

33. Ajutine raamistik on horisontaalne meede, mis on võimaldanud liikmesriikidel toetada kõiki kriisist mõjutatud majandussektoreid, sealhulgas autotööstust. Ajutist raamistikku kasutati laialdaselt autotööstuse toetuseks. Nagu mis tahes muus sektoris, võib ka autotööstuses järgmise kahe aasta jooksul anda abi kuni 500 000 eurot ettevõtja kohta (väikesed abisummad), anda riigi garantiisid laenudele ja subsideerida laene (sealhulgas eelkõige seoses keskkonnasõbralike autodega). Lisaks võib väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele võimaldada lihtsamat juurdepääsu riskikapitalile. Mõned ajutise raamistikuga ette nähtud meetmed on autotööstusele eriti olulised, sest nad võimaldavad madala heitgaasitasemega sõidukite arendusprojektide rahastamist.

34. Komisjon kiitis heaks keskkonnasõbralikele toodetele ettenähtud abi, millest teatasid Prantsusmaa, Ühendkuningriik, Hispaania, Saksamaa ja Itaalia ⁽²¹⁾. Lisaks on mitmed liikmesriigid, sealhulgas Prantsusmaa, Ühendkuningriik, Saksamaa, Belgia (Flaami piirkond) ja Rumeenia, võtnud vastu autotööstusele (ja ka teistele tööstusharudele) ettenähtud garantiit- ja/või subsideeritud laenude kavad ⁽²²⁾. Näiteks andis Saksamaa ettevõtjale Opel pärast selle ematööstuse General Motors pankrotimenetlust 1,5 miljardit eurot subsideeritud laenu ⁽²³⁾ ning Prantsusmaa andis ettevõtjatele Renault ja PSA

⁽¹⁹⁾ Komisjoni teatis, millega muudetakse riigiabi meetmete ajutist ühenduse raamistikku, et toetada praeguses finants- ja majanduskriisis juurdepääsu rahastamisele (ELT C 303, 15.12.2009, lk 6).

⁽²⁰⁾ Välja arvatud põllumajandussektori ajutised meetmed.

⁽²¹⁾ Juhtumid N11/2009 (Prantsusmaa), N72/2009 (Ühendkuningriik), N140/2009 (Hispaania), N426/2009 (Saksamaa), N542/2009 (Itaalia).

⁽²²⁾ Vt nt juhtumid N23/2009 (Prantsusmaa), N71/2009 (Ühendkuningriik), N27/2009 (Saksamaa), N117/2009 (Flaami piirkond / Belgia), N286/2009 (Rumeenia) garantiikavade puhul, juhtumid N38/2009 (Saksamaa), N15/2009 (Prantsusmaa), N257/2009 (Ühendkuningriik) subsideeritud laenude kavade puhul.

⁽²³⁾ Vt http://www.bundesregierung.de/nn_774/Content/DE/Artikel/2009/11/2009-11-26-opel.html.

3 miljardit eurot subsideeritud laenu⁽²⁴⁾. Lisaks kiitis komisjon juunis heaks Rootsi teatatud riigigarantii andmise laenule, mille ettevõtja Volvo Cars võttis EIPlt⁽²⁵⁾.

35. Lisaks pidid liikmesriigid ajutise raamistiku kohaselt andma komisjonile 31. oktoobriks tagasisidet raamistiku rakendamise kohta ning selle kohta, kuidas raamistik aitab elavdada pankade laenuandmist ja toetada ettevõtjaid⁽²⁶⁾. Komisjon koostas küsimustiku, mis avaldati konkurentsi peadirektoraadi veebisaidil, et saada märkusi huvitatud isikutelt. Üldiselt pidasid liikmesriigid ajutist raamistikku kasulikuks vahendiks, mis on pakkunud ettevõtjatele olulist tuge. Nad teatasid, et ettevõtjatel oli ikka veel raske saada juurdepääsu rahastamisele ning seepärast tuleks ajutist raamistikku rakendada ka 2010. aastal. Peamiselt kasutasid liikmesriigid 500 000 euro meetet (*500k measure*; 500 000 euro eraldamine ettevõtja kohta) ja subsideeritud garantiisid.

Abi andmine ja kaasnevad kulud

36. Komisjon võttis 2008. aasta oktoobrist kuni 31. detsembrini 2009 vastu 73 otsust 33 kava kohta ja 68 otsust 38 pangaga seotud üksikmeetmete kohta. Need 141 otsust hõlmasid 21 liikmesriiki. Mõned neist otsustest olid kiireloomulised ja tehti üleöö, et vältida doominoefekti ja ELi finantssüsteemi üldist kokkuvarisemist.

37. Komisjon kiitis 2008. aasta oktoobrist kuni 2009. aasta lõpuni heaks umbes 3,63 triljoni euro ulatuses riigiabimeetmeid finantsasutustele (võrdne 29%ga EU-27 SKPst).

38. Realamajanduse osas oli komisjon 31. detsembriks 2009 heaks kiitnud 79 riigiabimeetdet 25 liikmesriigis. Neist meetmetest 18 olid seotud garantiidega, 11 lühiajaliste ekspordikrediidimeetmetega, üheksa alandatud intressimääraga laenudega, kuus riskikapitalimeetmetega ning viis alandatud intressimääradega laenudega keskkonnasõbralikele toodetele. Suur osa neist heakskiidetud meetmetest (30) olid niisugused, millega ettevõtjat toetati kuni 500 000 euroga.

39. Riigiabi 2009. aasta sügise tulemustabel näitab, et üldine abimaht kasvas finants- ja majanduskriisi tõttu 2008. aastal 0,5%lt SKPst 2,2%le SKPst (279,6 miljardit eurot). Kriisiabi suurus oli umbes 1,7% SKPst (212,2 miljardit eurot) ning seda anti ainult finants-

---

⁽²⁴⁾ Vt <http://www.gouvernement.fr/gouvernement/automobile-le-plan-d-aide-en-chiffres>.

⁽²⁵⁾ Juhtum N80/2009: Volvo Cars, Fordi tütaretevõtja, taotles 200 miljoni euro suurust laenu EIPlt 2 miljardi euro suurusele keskkonnasõbralike tehnoloogiate teadus- ja arendustegevuse projektile. EIP nõustus tingimusel, et laenule saadakse riigi garantii. Komisjon kiitis 5. juunil 2009 teatatud garantii heaks, kusjuures 90% garantiist anti ajutise raamistiku alusel, ülejäänud 10% aga ei kujutanud endast abi, sest seda anti turutingimustel.

⁽²⁶⁾ Vt komisjoni teatise „Ajutine ühenduse riigiabi meetmete raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks“ (ELT C 16, 21.1.2009, lk 1) punkt 6.

asutustele ⁽²⁷⁾. Liikmesriigid hakkasid ajutise raamistiku alusel reaalmajandusele abi andma alles 2009. aastal. Kriisimeetmeid arvestamata ulatus abi kogusuurus 2008. aastal 0,5%ni SKPst (67,4 miljardi euron), mis on 2007. aasta ja sellele eelnevate aastatega sarnasel tasemel. Abi suunati peamiselt ühishuvi pakkuvate horisontaalsete eesmärkide saavutamisele (keskmiselt 88%), kusjuures regionaalabi, teadus- ja arendustegevuseks antav abi ning keskkonnaabi moodustas sellest umbes kaks kolmandikku ning päästmis- ja ümberkorraldamisabi andmine vähenes. Kuigi andmed 2009. aasta kohta ei ole veel kättesaadavad, ei oodata 2009. aastal finantssektori välise abi mahu ja osa puhul olulist muutust.

Järeldused

40. Pangandus- ja kindlustussektorile antud riigiabist oli kahtlemata kasu. Kapitalisüstitid on ära hoidnud finantssüsteemi lagunemise ning kaasa aidanud turgude taasavanemisele, andnud reaalmajandusele rohkem rahalisi vahendeid ning aidanud kaasa finantsturgude taastumisele. Konkurentsipoliitika aitas selles kriisis toetada finantsstabiilsust ning lõi tingimused finantsturgude stabiilsuse püsimiseks lühemas ja pikemas perspektiivis. Komisjoni õigeaegne sekkumine on leevendanud ka laenuraha järsu vähenemise tagajärgi reaalmajandusele. Tähtis on ka asjaolu, et konkurentsieeskirjade kasutamine on aidanud säästa maksumaksja raha.

41. Konkurentsipoliitika ei ole paigalseisev ja jäik poliitika; see võtab arvesse muutuvat, tegelikku majanduslikku olukorda. Selline rangete põhimõtete ja paindliku protsessi koosmõju on võimaldanud konkurentsipoliitikal ja eelkõige riigibil mängida ELi finantssüsteemis ja reaalmajanduses edasiviivat ja stabiliseerivat rolli.

⁽²⁷⁾ 2008. aastal liikmesriikides vastuvõetud ja komisjoni heakskiidetud finantsturgude stabiliseerimise meetmete kogusumma ulatus 3361 miljardi euron. Liikmesriikide esitatud aastaaruannetest nähtub, et liikmesriikides tegelikult rakendatud meetmete nominaalne kogusumma oli 958 miljardit eurot. Esialgsete arvutuste kohaselt ulatub nende meetmete raames antud abi (st riigilt abi saavatele finantsasutustele antud hüvede kogusumma) 212,2 miljardi euron.

1. Õigusaktid

1.1. Riigiabi kontroll

1.1.1. Eeskirjade väljatöötamine ja kohaldamine

42. 2009. aastal jätkus riigiabi tegevuskava⁽²⁸⁾ rakendamine, kusjuures vastu võeti suunised koolituseks antava abi⁽²⁹⁾ ning ebasoodsas olukorras olevatele või puudega töötajatele ette nähtud abi kohta⁽³⁰⁾. Lisaks võeti vastu komisjoni teatis ulatuslikele investeerimisprojektidele antava regionaalabi süvahindamise kohta⁽³¹⁾. Neis suunistes üksikasjalikult kirjeldatud põhimõtteid kohaldati esimest korda juhtumi Dell Poland⁽³²⁾ puhul, kus komisjon jõudis järeldusele, et Delli investeerimisprojekt, mille kohaselt avatakse Łódźis tootmistehas, aitaks märkimisväärselt kaasa piirkondlikule arengule ning et saadav kasu kaalub üles mis tahes võimalikud negatiivsed mõjud konkurentsile.

43. Lisaks selgitas komisjon üldist majandushuvi pakkuvate teenuste paketi kohaldamise mitmeid aspekte, vastates 16 küsimusele, mis esitati interaktiivse teabeteenuse⁽³³⁾ raames.

44. Komisjon pikendas 2001. aasta kinoteatise⁽³⁴⁾ sisalduvate riigiabi hindamise kriteeriumite kehtivust 31. detsembrini 2012⁽³⁵⁾.

45. Komisjon pikendas 2012. aasta oktoobrini ka praeguste ühenduse suuniste kehtivust, mis käsitlevad raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi⁽³⁶⁾. Nende suuniste alusel kiitis komisjon heaks Poola poolt ettevõtjale Gdansk Shipyard antud ja kavandatud abi ning lõpetas 2005. aasta juunis alustatud põhjaliku analüüsi.

⁽²⁸⁾ Riigiabi tegevuskava. Vähem ja paremini suunatud riigiabi: riigiabireformi kava 2005–2009 (KOM(2005) 107 (lõplik), 7.6.2005).

⁽²⁹⁾ Komisjoni teatis. Koolituseks antava ja eraldi teatamise kohustusega riigiabi ühisturuga kokkusobivuse analüüsi kriteeriumid (ELT C 188, 11.8.2009, lk 1).

⁽³⁰⁾ Komisjoni teatis. Ebasoodsas olukorras olevate või puudega töötajate tööhõive jaoks antava ja eraldi teatamise kohustusega riigiabi ühisturuga kokkusobivuse analüüsi kriteeriumid (ELT C 188, 11.8.2009, lk 6).

⁽³¹⁾ Komisjoni teatis ulatuslikele investeerimisprojektidele antava regionaalabi süvahindamise kriteeriumide kohta (ELT C 223, 16.9.2009, lk 3).

⁽³²⁾ Juhtum N46/2008.

⁽³³⁾ http://ec.europa.eu/services_general_interest/registration/form_en.html.

⁽³⁴⁾ Teatis, mis käsitleb kinematograafiliste ja muude audiovisuaalsete teostega seotud teatavaid õiguslike aspekte; ELT C 43, 16.2.2002, lk 6.

⁽³⁵⁾ Komisjoni teatis, mis käsitleb komisjoni 26. septembri 2001. aasta teatise kinematograafiliste teoste ja muude audiovisuaalteostega seotud teatavate õiguslike aspektide kohta (kinoteatis) sätestatud riigiabi hindamiskriteeriume (ELT C 31, 7.2.2009, lk 1).

⁽³⁶⁾ Komisjoni teatis, mis käsitleb ühenduse suuniste (raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta) kehtivuse pikendamist (ELT C 156, 9.7.2009, lk 3).

46. Lisaks võeti juulis vastu läbivaadatud ringhäälinguteatis, et tuua rohkem selgust sellesse, kuidas komisjon hindab riiklikult rahastatavaid uusi meediateenuseid. ⁽³⁷⁾

47. Septembris võttis komisjon vastu suunised riigiabieeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtu riikliku rahastamisega ning käsitles ka nn järgmise põlvkonna lairiba juurdepääsuvõrkude kasutuselevõttu ⁽³⁸⁾. Nende meetmete eesmärk on tagada Euroopa kodanikele võimalikult laiaulatuslik lairibaühendus mõistliku hinnaga.

1.1.2. Riigiabi kontroll – lihtsustamispakett

48. 1. septembril jõustus lihtsustamispakett. See koosneb parimate tavade juhendist ⁽³⁹⁾ ning teatisest lihtsustatud korra kohta ⁽⁴⁰⁾, kusjuures mõlema dokumendi eesmärk on parandada komisjoni riigiabimenetluste tõhusust, läbipaistvust ja prognoositavust.

1.1.3. Tagasinõudmispoliitika

49. Ebaseadusliku riigiabi tagasinõudmist ei peeta karistuseks, vaid enne lubamatu ja ebaseadusliku abi andmist valitsenud olukorra taastamise vahendiks. Tagasinõutud lubamatu ja ühisturuga kokkusobimatu abi suurus kasvas 31. detsembriks 10,4 miljardi euronil võrreldes 2004. detsembril 2,3 miljardi euroga. Lubamatu ja ühisturuga kokkusobimatu ning tagasinõudmisele kuuluva abi osakaal on muutunud vastavalt (75%lt 2004. aasta lõpus 12%le 31. detsembril 2009). Tagasinõutud ebaseadusliku abi osatähtsus on 2009. aastal 2008. aastaga võrreldes siiski natuke langenud (90,9%lt 88%le), kuna 2009. aastal võeti vastu seitse uut tagasinõudmisisust ning mitmes 2008. aasta otsuses oli tegemist suurte abisummadega ⁽⁴¹⁾.

1.1.4. Riigiabi reguleerivate õigusaktide täitmise tagamise kohta liikmesriikide kohtute poolt

50. Aprillis avaldas komisjon uue teatise riigiabi reguleerivate õigusaktide täitmise tagamise kohta liikmesriikide kohtute poolt ⁽⁴²⁾. Selle teatise eesmärk on anda üksikasjalikumaid suuniseid riigiabi eeskirjade täitmise eraõigusliku tagamise kõikide aspektide kohta. Komisjon pakub selles siseriiklikele kohtutele praktilisemat ja kasutajasõbraliku-

---

⁽³⁷⁾ Komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta avalik-õigusliku ringhäälingu suhtes, 2. juuli 2009, ELT C 257, 27.10.2009, lk 1.

⁽³⁸⁾ Ühenduse suunised riigiabieeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõttuga, ELT C 235, 30.9.2009, lk 7.

⁽³⁹⁾ Parimate tavade juhend riigiabi kontrollimenetluste teostamiseks (ELT C 136, 16.6.2009, lk 13–20).

⁽⁴⁰⁾ Komisjoni teatis lihtsustatud korra kohta teatavate riigiabi liikide käsitlemisel (ELT C 136, 16.6.2009, lk 3–12).

⁽⁴¹⁾ See tuleneb asjaolust, et komisjon ei saa alati koguseliselt väljendada tagasinõudmisele kuuluvat abisummat. Sellisel juhul sisaldavad komisjoni otsused teavet, mis võimaldab liikmesriigil selle abi suuruse kindlaks määrata.

⁽⁴²⁾ ELT C 85, 9.4.2009, lk 1.

mat tuge nende igapäevatöös, et siseriiklikud kohtunikud saaksid küsida komisjonilt tema käsutuses olevat teavet ja/või komisjoni arvamust riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta.

1.1.5. Riigiabimeetmete järelevalve

51. Alates 2006. aastast on komisjon hoogustanud nn järelkontrolli nende abi põhi-liikide üle, mis on hõlmatud grupierandi määrustega ning mille suhtes ei kohaldata seetõttu enam teavitamiskohustust. Esimese kolme aasta järelevalve tulemuste analüüs näitab, et üldiselt toimib olemasolev riigiabi ülesehitus (kavad ja grupierandi määrused) rahuldavalt. Kõik liikmesriigid teevad komisjoniga koostööd, kuigi paljud on esitanud nõutud teabe märkimisväärse hilinemisega. Esimese Astme Kohus tegi otsuse ⁽⁴³⁾, mis kinnitas järelevalvetegevuse seaduslikkust.

1.1.6. Horisontaalne riigiabi

52. Komisjon kiitis 2009. aastal ühenduse teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni raamistiku ⁽⁴⁴⁾ alusel heaks 29 abikava ning võttis vastu neli otsust abi puudumise kohta. Nendest abikavadest 19 olid täielikult teadus- ja arendustegevuse kavad, kaks olid innovatsiooni abikavad ja 12 kava hõlmas nii teadus- ja arendustegevuse kui ka innovatsiooni alaseid eesmärke. Lisaks otsustas komisjon pärast põhjalikku majanduslikku hindamist mitte esitada vastuväiteid eraldi teatamise kohustusega üheksa suure teadus- ja arendustegevuse projekti puhul. Samuti teostas ta järelevalvet teabe üle, mis esitati seoses abiga 73 muule teadus- ja arendustegevuse projektile, mille summa oli suurem kui 3 miljonit eurot, kuigi nende projektide suhtes ei kohaldata eraldi teatamise kohustust.

53. Teadus- ja arendustegevuse projektidele grupierandi määruse ⁽⁴⁵⁾ alusel antud riigiabi puhul abistati alusuuringuid 51 abikavaga, rakendusuuringuid 186 abikavaga ning tootearendust 181 abikavaga. Samal ajal kasutasid liikmesriigid grupierandi määrust ka innovatsiooniga seotud meetmete puhul, millest 57 olid seotud VKEde tööstusomandiõigustega, 26 noorte innovatiivsete ettevõtetega, 47 innovatsiooni nõuandeteenuste ja innovatsiooni toetavate teenustega ning 23 kõrge kvalifikatsiooniga töötajate laenamiseiga.

54. Keskkonnakaitsele antava abi puhul kiitis komisjon heaks 34 abikava ja neli individuaalset meetet, kusjuures enamik neist keskkonnakaitseks antavat riigiabi käsitlevate suuniste ⁽⁴⁶⁾ alusel. Lisaks leidis komisjon ühe juhtumi puhul, et tegemist ei olnud riigiabiga. Samuti langetas komisjon pärast ametlikku uurimismenetlust kaks keelavat otsust, ühe tingimusliku otsuse ja ka ühe positiivse otsuse. Samas otsustas komisjon

⁽⁴³⁾ Otsus kohtuasjas T-376/07: Saksamaa vs. komisjon, 25.11.2009.

⁽⁴⁴⁾ ELT C 323, 30.12.2006, lk 1.

⁽⁴⁵⁾ ELT L 214, 9.8.2008, lk 3.

⁽⁴⁶⁾ ELT C 82, 1.4.2008, lk 1.

algatada ametliku uurimise nelja muu keskkonnakaitsele antava riigiabiiga seotud juhtumi puhul.

55. VKEdesse tehtavate riskikapitaliinvesteeringute valdkonnas ja ka ajutise raamistiku alusel lubatud kuue abikava puhul kiitis komisjon riskikapitalisuuniste ⁽⁴⁷⁾ alusel heaks 25 riskikapitalikava, millest 16 vastas teatavatele tingimustele, mis võimaldavad lihtsustatud hindamist. Komisjon viis läbi meetme ühisturuga kokkusobivuse hindamise seitsme muu juhtumi puhul ning leidis, et need ei sisaldanud riigiabi kahe ülejäänud juhtumi puhul. Lisaks rakendati 2009. aastal 13 täiendavat abikava grupierandi määruse alusel, mida liikmesriigid hakkasid kasutama ka riskikapitali puhul.

56. Kokku teavitati komisjoni 971 abikavast, mida 2009. aastal rakendati grupierandi määruse alusel. Lisaks eespool nimetatud eesmärkidele hõlmasid need vabastatud abimeetmed tööhõivele antavat abi, koolitusabi, keskkonnakaitsele antavat abi ⁽⁴⁸⁾ ja regionaalabi.

57. Regionaalabi valdkonnas kiitis komisjon 2009. aastal heaks 45 abikava, neist enamiku aastateks 2007–2013 kehtestatud regionaalabi suuniste ⁽⁴⁹⁾ alusel. Lisaks kiitis komisjon heaks 12 sihtotstarbelist abimeedet, mille alusel tehakse aastail 2007–2013 konkreetsete ettevõtjate heaks investeeringuid regionaalabi kaartides kindlaksmääratud piirkondades ⁽⁵⁰⁾. Nendesamade aastateks 2007–2013 kehtestatud regionaalabi suuniste alusel kiideti heaks riigiabi andmine üheksale suurele investeerimisprojektile ⁽⁵¹⁾ ning algatati ametlik uurimismenetlus kahe suure investeerimisprojekti ⁽⁵²⁾ ja ühe sihtotstarbelise regionaalabi andmise juhtumi suhtes ⁽⁵³⁾. Komisjon lõpetas ka kahe muu suure investeerimisprojekti ametliku uurimise, langetades positiivse otsuse ⁽⁵⁴⁾.

58. Ajutise raamistiku alusel võttis komisjon 2009. aastal vastu 30 otsust ühisturuga kokkusobivate abikavade piiratud summade heakskiitmise kohta, 15 otsust garantii vormis antava riigiabi heakskiitmise kohta ning üheksa otsust, millega kiideti heaks meetmed subsideeritud intressimäära kujul.

⁽⁴⁷⁾ ELT C 194, 18.8.2006, lk 2.

⁽⁴⁸⁾ 124 abimeedet; selle kohta saab rohkem teavet 2010. aastal 2009. aasta kohta koostatud siseriiklikest aastaaruannetest.

⁽⁴⁹⁾ ELT C 54, 4.3.2006.

⁽⁵⁰⁾ Otsused on kättesaadavad järgmisel veebisaidil:
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/regional_aid/regional_aid.html.

⁽⁵¹⁾ Energiasektoris: juhtum N538/2008: Ersol Thin Film, juhtum N453/2008: Sunfilm AG, juhtum N539/2008: ASI Industries / Ersol Solar Energy, juhtum N180/2009: EnPlus Centrale Termoelettrica di San Severo. Autotööstuses: juhtum N473/2008: Ford España, juhtum N671/2008: Mercedes Benz Manufacturing Hungary'le antud abi, juhtum N635/2008: Fiat Sicily, juhtum N674/2008: Volkswagen Slovakia. Paberitööstuses: juhtum N203/2008: Hamburger Spremberg GmbH.

⁽⁵²⁾ Juhtum N113/2009: abi ettevõtjale Audi Hungaria Motor Ltd, juhtum N588/2008: Petróleos de Portugal – Petrogal S.A.

⁽⁵³⁾ Juhtum N357/2008: Fri-el Acerra s.r.l.

⁽⁵⁴⁾ Juhtum C21/2008: Sovello Ag (endine EverQ) ning juhtum N46/2008 – abi ettevõtjale Dell Poland.

1.1.7. Riigiabi sisetööstusele

59. Komisjon kiitis 2009. aastal heaks abi sisetööstusele Saksamaal⁽⁵⁵⁾, Slovakkias⁽⁵⁶⁾ ja Hispaanias⁽⁵⁷⁾. Nende abikavade eesmärk on toetada juurdepääsu söevarudele ja korraldada ümber nende riikide söesektor.

60. Pidades silmas, et määruse (EÜ) nr 1407/2002⁽⁵⁸⁾ kehtivus lõpeb 31. detsembril 2010, viis komisjon läbi avaliku konsultatsiooni sisetööstusele antava abi alase poliitika kujundamiseks⁽⁵⁹⁾.

1.1.8. Riigiabi põllumajandussektoris

61. Komisjon hindas põllumajandus- ja metsandussektorile antud riigiabi aastateks 2007–2013 riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris kehtestatud suuniste alusel⁽⁶⁰⁾. Komisjon registreeris 2009. aastal 139 uut riigiabijuhtumit ja võttis vastu 146 otsust.

62. Ajutise raamistiku muutmist silmas pidades saab põllumajandusettevõtjatele anda abi maksimumulatuses ainult üks kord kuni 31. detsembrini 2010. Mis tahes vähese tähtsusega abi põllumajandusvaldkonnas, mida konkreetne ettevõtja on saanud alates 2008. aasta algusest kooskõlas komisjoni määrusega (EÜ) nr 1535/2007⁽⁶¹⁾, tuleb sellest summast maha arvata.

1.2. Monopolidevastane võitlus – ELi toimimise lepingu artiklid 101, 102 ja 106

1.2.1. Eeskirjade väljatöötamine ja kohaldamine

Aruanne määruse (EÜ) nr 1/2003 toimimise kohta

63. Komisjon võttis 29. aprillil vastu aruande nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 toimimise kohta⁽⁶²⁾. Aruandes tehakse kokkuvõtte sellest, kuidas monopolidevastaste eeskirjade ajakohastamine on toimunud alates määruse jõustumisest 1. mail 2004. Selles kirjeldatakse kõikides suuremates määrusega hõlmatud valdkondades saadud kogemusi ning hinnatakse uute vahendite ja töömeetodite kasutuselevõtu teatud

⁽⁵⁵⁾ Juhtum N563/2008: abi Saksamaa kivisöele 2009. aastal (ELT C 199, 25.8.2009, lk 1).

⁽⁵⁶⁾ Juhtum N347/2009: Slovaki Vabariik, Baňa Dolina a.s.

⁽⁵⁷⁾ Juhtum NN20/2009, ex N647/2008: abi söesektorile aastatel 2008–2010 (ELT C 234, 29.9.2009, lk 5).

⁽⁵⁸⁾ EÜT L 205, 2.8.2002, lk 1.

⁽⁵⁹⁾ http://ec.europa.eu/competition/consultations/2009_coal/index.html.

⁽⁶⁰⁾ Ühenduse suunised riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013 (ELT C 319, 27.12.2006, lk 1).

⁽⁶¹⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 1535/2007, 20. detsember 2007, milles käsitletakse EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes põllumajandustoodete tootmise sektoris (ELT L 337, 21.12.2007, lk 35).

⁽⁶²⁾ KOM(2009) 206 (lõplik), millele on lisatud komisjoni talituste töödokument SEK(2009) 574 (lõplik).

edusamme. Lisaks pööratakse aruandes erilist tähelepanu mitmele aspektile, mis vajavad täiendavat hindamist.

ELi monopolidevastaste eeskirjade täitmise eraõiguslik tagamine

64. ELi monopolidevastastel eeskirjadel on vahetu mõju; nendega kehtestatakse õigusi üksikisikutele, sealhulgas kahju hüvitamise õigus, mida saab pöörata täitmisele siseriiklikes kohtutes (täitmise eraõiguslik tagamine). Komisjon käivitas poliitikaprojekti, mille eesmärk on tagada ELi monopolidevastaste eeskirjade rikkumisest tekkinud kahju hüvitamise meetmete mõjususe, ning võttis 2008. aastal vastu valge raamatu ELi monopolidevastaste eeskirjade rikkumisest tekkinud kahju hüvitamise kohta⁽⁶³⁾, esitades seal konkreetsed soovitusel. Valges raamatus on muu hulgas esitatud järgmised soovitusel: i) selgitada, millist liiki kahju keegi võib sisse nõuda; ii) hõlbustada tarbijate ja teiste kaudsete kahjusaajate positsiooni olukorras, kus ebaseaduslik ülemäärane hind on neile üle kantud; iii) parandada kahjude sissenõudmise järelmeetmete mõjusust, nähes ette, et siseriiklike konkurentsiasutuste rikkumismenetluses tehtavas lõplikus otsuses on esitatud piisavalt tõendeid rikkumise kohta; iv) tagada, et nõude esitajatel on õiglane juurdepääs asitõenditele andmete avaldamise kaudu kohtumenetluse käigus; v) pakkuda tõhusat kollektiivset õiguskaitset ning vi) soovitada eeskirju eesmärgiga tagada täitmise eraõigusliku ja riikliku tagamise sujuv vastastikune toimimine, sealhulgas leebema kohtlemise programmide kaitse.

65. Nii Euroopa Parlament kui ka Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võtsid 2009. aasta märtsis vastu arvamused, milles toetati valges raamatus sisalduvat lähene misviisi. Komisjoni talitused on alustanud tööd tehniliste vahenditega, mille eesmärk on saavutada valges raamatus püstitatud eesmärgid, võttes samas nõuetekohaselt arvesse avaliku konsultatsiooni käigus esitatud arvamusi ja märkusi. Lisaks on komisjoni talitused alustanud tööd soovituslike suunistega monopolidevastaste eeskirjade rikkumise korral kahjude väljaselgitamise kohta.

Kartellid

66. Komisjon võttis 2009. aastal vastu kuus kartelliotsust⁽⁶⁴⁾, määrates 43 ettevõtjale⁽⁶⁵⁾ trahve summas 1,62 miljardit eurot. Ta pööras jätkuvalt suurt tähelepanu kartellide avastamisele, uurimisele ja nende suhtes sanktsioonide kehtestamisele. Esimest kohta tehti kartelliotsused Slovakkia ja Sloveenia ettevõtjate suhtes (kaltsiumkarbiidi juhtum – seoses kaltsiumkarbiidi pulbri ja graanulitega gaasi- ja metallurgiatööstuses). Võitlus rahvusvaheliste mõõtmega kartellide vastu osutus väga edukaks, väljendudes otsustes laadimisvoolikute juhtumi⁽⁶⁶⁾ (turgude jagamise ja hinnakokkuleppe kartell,

---

⁽⁶³⁾ KOM(2008) 165 (lõplik), vt <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/index.html>.

⁽⁶⁴⁾ Juhtumid COMP/39406: laadimisvoolikud, COMP/39401: E.on/GDF, COMP/39396: kaltsiumkarbiid, COMP/37956: betooni sarrusvardad (otsuse uuesti vastuvõtmine), COMP/39129: elektritransformaatorid, ning COMP/38589: termostabilisaatorid.

⁽⁶⁵⁾ Hõlmab ettevõtjaid, kellele trahve ei kohaldata, nt trahvidest vabastamist taotlevad ettevõtjad. Kui otsus langetati enam kui ühe samasse rühma kuuluva juriidilise üksuse kohta, loetakse neid üheks.

⁽⁶⁶⁾ Vt 2007. aasta konkurentsiaruanne, lk 43.

mis käsitles laadimisvoolikuid, mida kasutati nafta ja muude naftatoodete laadimiseks avamererajatiste alustelt laevadele ja sealt tagasilaadimiseks avamererajatistesse, ning mille puhul EL tegi koostööd USA, Ühendkuningriigi ja Jaapaniga), elektritransformaatorite juhtumi ⁽⁶⁷⁾ (turgude jagamise kokkulepe Euroopa ja Jaapani tootjate vahel seoses elektritransformaatoritega, autotransformaatorite ja põikreaktoritega, mille pinge on 380 kV või enam) ning termostabilisaatorite juhtumi (turgude jagamise ja hinnakokkuleppe kartell seoses plastmassi lisaainetega, mis hõlmas ELi, USA ja Šveitsi ettevõtjaid) kohta.

67. Pärast seda, kui Esimese Astme Kohus tühistas 2007. aastal otsuse betooni sarrusvarraste kohta ⁽⁶⁸⁾, võttis komisjon 30. septembril taas kord vastu oma 2002. aastal tehtud esialgse otsuse ja karistas kõiki kaheksat ettevõtjat, määrates neile peaaegu identsed trahvid ⁽⁶⁹⁾.

Muud kokkulepped ja kooskõlastatud tegevus

68. Kohaldades monopolidevastaseid eeskirju muude kui kartellijuhtumite suhtes, võttis komisjon 14. oktoobril vastu kohustusi sisaldava otsuse ⁽⁷⁰⁾, millega muudeti õiguslikult siduvaks kohustused, mille pakkus välja Rahvusvaheline Klassifikatsiooniühingute Assotsiatsioon (edaspidi „IACS”), et käsitleda EÜ asutamislepingu artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohase uurimise käigus tõstatatud probleeme ülemaailmsel laevade klassifitseerimise turul.

69. 2009. aastal vaadati läbi mitmed lähiajal kehtivuse kaotavad grupierandi määrused ja vajadusel ka nendega kaasnevad suunised seoses ELi toimimise lepingu artikli 101 kohaldamisega. Läbivaatamine on eelkõige seotud vertikaalseid ja horisontaalseid kokkuleppeid käsitlevate grupierandi määrustega, kindlustussektorit käsitleva grupierandi määrusega ⁽⁷¹⁾ (vt osa 2.1) ning mootorsõidukite grupierandi määrusega (vt osa 2.9).

70. Komisjon esitas juulis avalikule konsultatsioonile vertikaalkokkuleppeid käsitleva grupierandi määruse ja suuniste eelnõu. On tehtud ettepanek sisuliselt säilitada kehtivad eeskirjad neid kohandades ja täiustades, et võtta arvesse eelkõige ostjate turujõu alal turul toimunud muutusi ning internetimüügi pidevat kasvu.

⁽⁶⁷⁾ Vt pressiteade IP/09/1432.

⁽⁶⁸⁾ Kohtuasi T-77/03: Feralpi Siderugica SpA vs. komisjon (EKL 2007, lk II-139; avaldatud kokkuvõtte).

⁽⁶⁹⁾ Uuesti vastuvõetud otsusega määras komisjon 83,250 miljoni euro suuruse trahvi, vähendades trahvi ühe ettevõtja puhul 16,140 miljonilt eurolt 14,350 miljoni euroni selle ettevõtja suhtelise suuruse muutuse tõttu. Vt pressiteade IP/09/1389.

⁽⁷⁰⁾ Juhtum COMP/39416: *laevade klassifitseerimine*.

⁽⁷¹⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 358/2003, 27. veebruar 2003, asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki kokkulepete, otsuste ja kooskõlastatud tegevuse suhtes kindlustussektoris (ELT L 53, 28.2.2003, lk 8).

71. Horisontaalsete kokkulepete osas on suuniste ⁽⁷²⁾ läbivaatamine seotud spetsialiseerumiskokkuleppe grupierandi määruse ⁽⁷³⁾ ning uurimis- ja arenduskokkulepete grupierandi määruse läbivaatamisega ⁽⁷⁴⁾. Horisontaalseid kokkuleppeid käsitlevad suunistes ei hõlma mitte ainult spetsialiseerumis- ning uurimis- ja arenduskokkuleppeid, vaid ka muud liiki kokkuleppeid, näiteks tootmis-, müügi- ja ühisostude kokkuleppeid.

72. Lisaks võeti vastu määrus (EÜ) nr 906/2009 EÜ asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaldamise kohta liinilaevandusettevõtjate teatavat liiki kokkulepete, otsuste ja kooskõlastatud tegevuse suhtes (konsortsiumid) ⁽⁷⁵⁾. See määrus võimaldab liinilaevandusettevõtjatel teatavatel tingimustel teha operatiivset koostööd ühise liinilaevandusteenuse pakkumisel. Seda liiki koostööd on vabastatud ELi konkurentsieskirjade kohaldamisest alates 1995. aastast. Uus määrus jõustub 25. aprillil 2010 ning jääb kehtima viieks aastaks.

***Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine
(ELi toimimise lepingu artikkel 102)***

73. Komisjoni suunistes tema täitetegevuse prioriteetide kohta EÜ asutamislepingu artikli 82 kohaldamisel turgu valitsevate ettevõtjate kuritahtliku konkurentide tõrjuva tegevuse suhtes avaldati Euroopa Liidu Teatajas 24. veebruaril ⁽⁷⁶⁾.

74. Komisjon võttis vastu lõpliku otsuse energiasektori (RWE ja GdF) ja IT-sektori (Intel, Microsoft ja Rambus) kohta. Lisaks otsustas ta algatada menetlused elektroonilise side sektoris (Poola ja Slovakkia lairibaturgu valitsevate operaatorite puhul) ning finantsteenuste sektoris (Standard & Poor's ja Thomson Reuters). Üksikasjalikumad teavet saab käesoleva aruande konkreetset sektorit käsitlevast osast.

**1.3. Liikmesriikide meetmed (avalik-õiguslikud ettevõtjad ja/või eri- või ainuõigusi omavad ettevõtjad) –
ELi toimimise lepingu artikkel 106**

75. Komisjon saatis 2. veebruaril Slovaki Vabariigile põhjendatud arvamuse ⁽⁷⁷⁾, nõudes, et nimetatud liikmesriik viiks oma konkurentsiseaduse vastavusse ELi õigusega.

⁽⁷²⁾ Komisjoni teatis. Suunistes artikli 81 kohaldamise kohta horisontaalsete koostöölepete suhtes, EÜT C 3, 6.1.2001, lk 2.

⁽⁷³⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 2658/2000, 29. november 2000, asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaldamise kohta spetsialiseerumiskokkuleppe liikide suhtes; EÜT L 304, 5.12.2000, lk 3.

⁽⁷⁴⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 2659/2000, 29. november 2000, asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaldamise kohta uurimis- ja arenduskokkuleppe liikide suhtes, EÜT L 304, 5.12.2000, lk 7.

⁽⁷⁵⁾ ELT L 256, 29.9.2009, lk 31.

⁽⁷⁶⁾ ELT C 45, 24.2.2009, lk 7.

⁽⁷⁷⁾ Vt pressiteade IP/09/200, 2.2.2009.

25. juunil lõpetas ta rikkumismenetluse ⁽⁷⁸⁾, kui vaidlustatud sätted olid täies mahus alates 1. juunist kehtetuks tunnistatud. Slovaki Vabariigi suhtes on ikka veel pooleli rikkumismenetlus seoses Slovakkia postiseadust käsitleva komisjoni 2008. aasta otsuse rakendamata jätmisega ⁽⁷⁹⁾.

76. Augustis võttis komisjon vastu otsuse, millega kiitis heaks Kreeka võetud kohustused eesmärgiga tagada õiglane juurdepääs Kreeka pruunsöemaardlatele ⁽⁸⁰⁾.

77. Pärast pankade poolt säästuarvelt Livret A maksete teostamise alustamist lõpetati oktoobris Prantsusmaa vastu 2007. aastal algatatud rikkumismenetlus.

1.4. Ühinemiste kontrollimine

1.4.1. Eeskirjade väljatöötamine ja kohaldamine

78. Teavitatud ühinemiste arv jäi 2009. aastal alla eelmistel aastatel saavutatud rekordtasemetele. Kokku teavitati komisjoni 259 tehingust ning vastu võeti 243 lõplikku otsust. Neis lõplikes otsustes kiideti 225 tehingut tingimusteta heaks esimeses etapis, 82 tehingut kiideti tingimusteta heaks tavamenetluses ja 143 (ehk 63,6%) lihtsustatud menetluses. Esimeses etapis anti teatavatel tingimustel heakskiit 13 tehingule. Lisaks algatas komisjon viis teise etapi menetlust ja võttis kolm otsust vastu teatavatel tingimustel. Teises etapis võeti tagasi kaks juhtumit ning esimeses etapis kuus juhtumit. Aasta jooksul ei võetud vastu ühtegi keelavat otsust.

1.4.2. Artikkel 21

79. EÜ ühinemismääruse artikli 21 lõikega 4 antud pädevus võimaldab komisjonil sekkuda, kui liikmesriigid keelavad või piiravad kodumaiste ettevõtjate ülevõtmist teiste liikmesriikide ettevõtjate poolt, ning liikmesriikide sellist toimimist takistada ja see lõppkokkuvõttes ära hoida. Selle sättega nähakse ette ka menetlusraamistik, mis võimaldab vahetada liikmesriikidega õigeaegselt arvamusi eesmärgiga eristada protektsionistlike eesmärkidega sekkumist tõelisest õiguspärase avalike huvide (peale konkurentsi) kaitsmisest. Alates jõustumisest on artiklit 21 kohaldatud vähem kui 20 juhtumi puhul. Pärast perioodi, mil artiklit 21 kohaldati sagedamini, ei algatatud 2009. aastal selle sätte alusel ühtegi uut menetlust.

⁽⁷⁸⁾ Vt pressiteade IP/09/1182, 23.7.2009. Selle juhtumi edukal lahendamisel tugineti Tšehhi Vabariigi vastu algatatud eelmisele rikkumismenetlusele, kus samalaadne problemaatiline õigusakt tunnistati kehtetuks 2007. aastal.

⁽⁷⁹⁾ Juhtum COMP/F-1/39.562: *Slovakkia postiseadus* (ELT C 322, 17.12.2008, lk 10). Vt ka pressiteade IP/08/1467, 7.10.2008.

⁽⁸⁰⁾ ELT C 243, 10.10.2009, lk 5.

1.4.3. Ühinemisi käsitlev aruanne

80. Viis aastat pärast ühinemismääruse jõustumist esitas komisjon nõukogule aruande kohaldamise kohta ⁽⁸¹⁾. Aruandes jõutakse järeldusele, et pädevuse kindlaksmääramisel kasutatavad künnised ja üleandmise mehhanismid on pakkunud asjakohast õigusraamistikku juhtumite paindlikuks üleandmiseks ja edasiandmiseks komisjoni ja siseriiklike konkurentsiasutuste vahel. Lisaks leitakse aruandes, et teatamisjärgse üleandmise mehhanismid on juhtumite edasiandmisel kasulikud ka pärast teatamiseelse üleandmise mehhanismide kasutuselevõttu.

81. Lõpetuseks tuuakse aruandes välja valdkonnad, mida saab veelgi parandada, näiteks nn kahe kolmandiku reegli toimimine, nende juhtumite käsitlemise viis, millest on teavitanud kolm või enam siseriiklikku konkurentsiasutust (ühtse kontaktpunkti põhimõte), ning siseriiklike eeskirjade edasine lähendamine ühenduse eeskirjadele.

⁽⁸¹⁾ Komisjoni teatis nõukogule. Aruanne määruse (EÜ) nr 139/2004 toimimise kohta, ning sellega kaasnev komisjoni talituste töödokument, 18. juuni 2009 (KOM(2009) 281 (lõplik)).

2. Valdkonnasisene areng

2.1. Finantsteenused

82. Finantsturud on kaasaegse majanduse toimimiseks äärmiselt olulised. Aasta on finantssektorile olnud äärmiselt raske ning komisjonil on olnud juhtiv roll õiguskindluse tagamisel riigiabi ja ühinemiste kontrolli valdkonnas ⁽⁸²⁾.

83. Finantsturgude andmete edastamise valdkonnas algatati ametlik menetlus reitinguagentuuri Standard & Poor's vastu, kes väidetavalt kuritarvitas oma turgu valitsevat seisundit seoses rahvusvaheliste väärtpaberite identifitseerimisnumbrite (ISIN-koodide) ⁽⁸³⁾ väljastamise ja litsentseerimisega. Lisaks algatas komisjon ametliku uurimise Thomson Reuters'i vastu seoses RIC-koodide ⁽⁸⁴⁾ (*Reuters Instrument Codes*) kasutamisega.

84. Komisjon algatas 2008. aastal uurimise VISA Europe'i piiriüleste mitmepoolsete vahendustasude osas ja edastas aprillis vastuväited. Mais tellis komisjon välisuuringu, milles võrreldi sularahamaksete ja kaardimaksete kulusid.

85. Komisjon jätkas 2007. aastal MasterCard'i piiriüleste mitmepoolsete vahendustasude osas tehtud keelava otsuse rakendamise jälgimist. Aprillis nõustus MasterCard taas sisse viima märkimisväärselt madalamad piiriülesed mitmepoolsed vahendustasud ⁽⁸⁵⁾, tühistama aastamaksu tõusu ning muutma oma süsteemi eeskirju, et suurendada läbipaistvust ja konkurentsi maksekaartide turul ⁽⁸⁶⁾. Nende lubaduste rakendamist jälgib põhjalikult sõltumatu usaldusisik.

86. Komisjon vaatas läbi 31. märtsil 2010 kehtivuse kaotava kindlustussektori grupierandi määruse ⁽⁸⁷⁾ toimimise. Läbivaatuse tulemusel uuendatakse grupierandi määruse eelnõuga kahte liiki kokkulepete suhtes kehtivaid erandeid: ühised andmekogud, tabelid

---

⁽⁸²⁾ Üksikasjalikuma teabe saamiseks vt käesoleva aruande eripeatükki.

⁽⁸³⁾ ISIN-koodid on rahvusvahelised väärtpaberite identifitseerimiskoodid ning neid reguleerib Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni (ISO) standard 6166. Need on hädavajalikud mitmete operatsioonide puhul, mida finantsasutused teostavad (nt aruandlus ametiasutustele või lõpparveldus ja tasaarveldus) ning neid ei saa asendada väärtpaberite muude identifitseerimiskoodidega. Vt ka märgukiri MEMO/09/508.

⁽⁸⁴⁾ RIC-koodid on lühikesed tähtedest ja numbriest koosnevad koodid, millega identifitseeritakse väärtpabereid ja nende kauplemiskohti. Neid kasutatakse Thomson Reuters'i reaalaja andmevoogudest teabe saamiseks, nt reaalajas teave börsihindade kohta kindlal väärtpaberiturul. Vt ka pressiteade IP/09/1692, 10.11.2009.

⁽⁸⁵⁾ Uue meetodi kohaselt on tehingu mitmepoolse vahendustasu maksimaalset kaalutud keskmist nüüd vähendatud 0,30%ni tarbijate krediitkaartide puhul ning 0,20%ni tarbijate deebetkaartide puhul.

⁽⁸⁶⁾ Vt pressiteade IP/09/515 ja märgukiri MEMO/09/143.

⁽⁸⁷⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 358/2003, 27. veebruar 2003, asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki kokkulepete, otsuste ja kooskõlastatud tegevuse suhtes kindlustussektoris (ELT L 53, 28.2.2003, lk 8).

ja uuringud ning kaaskindlustus- ja kaasedasikindlustuskoondised. Eelnõu avaldati 5. oktoobril konsulteerimiseks kaheksa nädala jooksul.

87. Ühtsele euromaksete piirkonnale (*Single Euro Payments Area*, SEPA) pöörati monopolidevastase võitluse edendamisel finantsteenuste valdkonnas erilist tähelepanu. SEPA on iseregulatsiooni algatus, mille käivitas Euroopa pangandussektor ja mida juhib Euroopa Maksenõukogu (*European Payment Council*, edaspidi „EPC”). Algatuse eesmärk on kehtestada integreeritud euromaksete ala, kus välismakseid teha on sama lihtne ja tõhus kui kodumaiseid makseid.

88. 2009. aastal toimusid mitteametlikud arutelud võimalike uute liitujatega – eelkõige ettevõtjatega Payfair ja Monnet – peamiselt selleks, et selgitada välja nende kavandatud rahastamismehhanismide vastavus konkurentsieeskirjadele ning soodustada tõhusat SEPA tingimustele vastavat konkurentsi maksekaartide turul.

89. EPCga 2007. aastal alustatud dialoog jätkus 2009. aastal, keskendudes SEPA otsearveldussüsteemi vahendustasudele, EPC ja kavade juhtimisele ning standardimisele. Märtsis tegid komisjon ja Euroopa Keskpank (EKP) ühisavalduse, milles selgitati SEPA otsearveldussüsteemi rahastamispõhimõtteid, sealhulgas võimalust küsida mõnes liikmesriigis ajutiselt mitmepoolseid vahendustasusid⁽⁸⁸⁾. 2. novembril jõustus määrus (EÜ) nr 924/2009⁽⁸⁹⁾ piiriüleste maksete kohta ning komisjon ja EKP avaldasid suunised SEPA otsearveldussüsteemi pikaajalise rahastamise kohta⁽⁹⁰⁾. Suunised käsitlevad ajavahe- mikku, mil ajutised mitmepoolsed vahendustasud enam ei kehti.

90. Komisjon viis 3. novembrist 14. detsembrini läbi avaliku konsultatsiooni, mis käsitles SEPA otsearveldussüsteemis osalejatele pakutavaid täiendavaid suuniseid selle kohta, kuidas hinnatakse kollektiivseid rahastamismehhanisme Euroopa konkurentsieeskirjade alusel. Pärast konsultatsiooni võib komisjon vajaduse korral otsustada vastu võtta täiendavad suunised, et pakkuda suuremat selgust ja prognoositavust üldise analüüsiraamistiku osas.

2.2. Energeetika ja keskkond

91. Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid 6. aprillil vastu kliima- ja energiaalase õigusaktide paketi, mis sisaldab meetmeid kliimamuutusega võitlemiseks ja taastuvenergia edendamiseks ning mille kohta komisjon esitas ettepaneku 2008. aasta jaanuaris. Pakett sisaldab direktiivi taastuvenergia kohta, kehtestades säästlikkuse kriteeriumid biokütuste ja vedelate biokütuste suhtes⁽⁹¹⁾, mis on asjakohased ka riigiabi hindamiseks

---

⁽⁸⁸⁾ Euroopa Komisjoni ja Euroopa Keskpannga ühisavaldus, milles selgitatakse tulevase SEPA otsearveldussüsteemi ärimudeli teatavaid aluspõhimõtteid, SEK(2009) 397.

⁽⁸⁹⁾ ELT L 266, 9.10.2009, lk 11.

⁽⁹⁰⁾ EÜ asutamislepingu artikli 81 kohaldatavus mitmepoolsete pankadevaheliste maksete suhtes SEPA otsearveldussüsteemis; SEK(2009) 1472.

⁽⁹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/28/EÜ, 23. aprill 2009, taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 140, 5.6.2009, lk 16).

selles valdkonnas. Lisaks võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu direktiivi, millega vaadatakse üle ELi heitkogustega kauplemise süsteem kasvuhooonegaaside puhul ⁽⁹²⁾.

92. Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid 13. juulil vastu elektrienergia siseturu paketi ⁽⁹³⁾ ning 16. juulil võttis komisjon vastu määruse ettepaneku gaasivarustuse kindluse tagamise meetmete kohta.

93. Komisjon on olnud väga aktiivne konkurentsipoliitika jõustamisel energiasektoris, tuginedes energiasektori uurimise ⁽⁹⁴⁾ käigus saadud teadmistele. Tõhusa konkurentsi arendamine neil turgudel peaks kaasa tooma suurenenud varustuskindluse, vähenenud keskkonnamõju, suurema innovatsiooni ning energiapakumise ELi majapidamistele ja ettevõtjatele konkurentsivõimelisemate hindadega.

94. 18. märtsil võeti vastu otsus ⁽⁹⁵⁾ RWE poolt maagaasiturul sulgemise juhtumi kohta. Sellega tunnistati RWE poolt kavandatud loovutamise õiguslikult siduvaks ning uurimine lõpetati. Samamoodi muudeti GDF Suez'i pakutud kohustused ⁽⁹⁶⁾ õiguslikult siduvaks määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 9 kohase otsuse vastuvõtmisega 2. detsembril. Kohustused muudavad konkurentide sisenemise Prantsusmaa gaasiturule lihtsamaks. Lisaks alustas komisjon 4. novembril Prantsusmaa energiaettevõtja EDF välja pakutud kohustuste turutesti EDFi poolt tarbijate turule juurdepääsu piiramise juhtumi raames ⁽⁹⁷⁾. Koos Prantsusmaa valitsuse rakendatava reguleeritud elektrienergiaturu reformiga ⁽⁹⁸⁾ võivad selle juhtumiga kaasnevad kohustused kujutada endast olulist sammu täiesti konkurentsil põhineva elektrienergiaturu loomisel Prantsusmaal. 22. detsembril 2009 edastati E.ON AG-le ja tema tütaretevõtjatele, sealhulgas E-ON Ruhrgas'ile ja E.ON Gastransport GmbH'le, määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 9 kohane esialgne hinnang, milles väljendati muret ELi toimimise lepingu artikli 102 (endine EÜ asutamislepingu artikkel 82) rikkumise üle. Samal ajal valmistas komisjon ette määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 27 lõike 4 kohase teatise turutesti kohta.

95. Energeetika valdkonnas võttis komisjon 8. juulil vastu määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 7 kohase otsuse, määrates E.ONile ja GDF Suez'ile trahvid kogusummas 1106 miljonit eurot turu jagamise eest ⁽⁹⁹⁾. Need on esimesed trahvid, mille komisjon on kehtestanud monopolidevastaste eeskirjade rikkumise eest energiasektoris, ning nad moodustavad kokku kõige suurema 2009. aastal määratud trahvi. 6. märtsil edastati ENI S.p.A.-le

⁽⁹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/29/EÜ, 23. aprill 2009, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, et täiustada ja laiendada ühenduse kasvuhooonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi (ELT L 140, 5.6.2009, lk 63).

⁽⁹³⁾ ELT L 211, 14.8.2009.

⁽⁹⁴⁾ Komisjoni teatis. Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 17 alusel algatatud Euroopa gaasi- ja elektrisektoreid käsitlev uurimine. Lõpparuanne (KOM(2006) 851 (lõplik), 10.1.2007). Konkurentsi peadirektoraadi aruanne energiasektori uurimise kohta (SEK(2006) 1724, 10.1.2007).

⁽⁹⁵⁾ Vt pressiteade IP/09/410, 18.3.2009.

⁽⁹⁶⁾ Juhtum COMP/39316.

⁽⁹⁷⁾ Juhtum COMP/39386: *pikaajalised elektrienergialepingud Prantsusmaal*.

⁽⁹⁸⁾ Vt märgukiri MEMO/09/394.

⁽⁹⁹⁾ Juhtum COMP/39401. Vt pressiteade IP/09/1099, 8.7.2009.

vastuväited⁽¹⁰⁰⁾ selle kohta, kuidas ettevõtte haldas ja käitas maagaasijuhtmeid. 23. aprillil algatati menetlus *Svenska Kraftnät*'i⁽¹⁰¹⁾ juhtumi puhul. 6. oktoobril algatas komisjon turutesti⁽¹⁰²⁾, kutsudes huvitatud isikuid esitama märkusi Rootsi põhivõrguettevõtja ja ülekanadesüsteemi halduri Svenska Kraftnät'i (SvK) pakutud kohustuste kohta.

96. Komisjon kiitis koos parandusmeetmetega heaks kolm ühinemist gaasi- ja elektritarnede valdkonnas: Nuon Energy omandamine Vattenfall'i poolt⁽¹⁰³⁾, Essent'i ost RWE poolt⁽¹⁰⁴⁾ ning Segebel'i omandamine EDFi poolt⁽¹⁰⁵⁾. Tingimusteta kiideti heaks kaks juhtumit⁽¹⁰⁶⁾, mis tulenesid E.ONi monopolidevastaste eeskirjade rikkumise menetlustega⁽¹⁰⁷⁾ kaasnevatest parandusmeetmetest.

97. Riigiabi kontrolli valdkonnas tehti edusamme Prantsusmaa reguleeritud elektrienergia tariifide juhtumis⁽¹⁰⁸⁾. Prantsusmaa valitsus tegi 19. septembril teatavaks reformikava, millega nähakse ette tariifide järkjärguline kaotamine ja luuakse mehhanism, mille eesmärk on süvendada konkurentsi elektrienergia turul, tagades konkurentidele reguleeritud hinna eest juurdepääsu teatud protsendile EDFi tuumajaamade tootmisvõimsusest. Enne kui komisjon saab langetada lõpliku otsuse, peab Prantsusmaa vastu võtma oma õigusakti⁽¹⁰⁹⁾.

98. Veneto ja Sardiinia Alcoa tehaste soodustariifide juhtumi⁽¹¹⁰⁾ puhul võeti 18. novembril vastu negatiivne otsus ja anti korraldus abi tagasi nõuda.

99. Taastuvenergia valdkonnas kiitis komisjon heaks Küprose abikava⁽¹¹¹⁾, kolm Taani abikava⁽¹¹²⁾ ning Austria abikava, millega anti taastuvenergiatootjatele toetust soodustariifide kehtestamiseks⁽¹¹³⁾. Samaaegselt algatati Austria abikava põhjalik uurimine, kuna mõned selle sätted näivad soosivat suuri energiatarbijaid⁽¹¹⁴⁾.

⁽¹⁰⁰⁾ Juhtum COMP/39315. Vt märgukiri MEMO/09/120, 19.3.2009.

⁽¹⁰¹⁾ Juhtum COMP/39351. Vt märgukiri MEMO/09/191, 23.4.2009.

⁽¹⁰²⁾ Vt pressiteade IP/09/1425, 6.10.2009.

⁽¹⁰³⁾ Juhtum COMP/M.5496: otsus ettevõtjate Vattenfall ja N.V. Nuon Energy kohta.

⁽¹⁰⁴⁾ Juhtum COMP/M.5467: RWE/Essent.

⁽¹⁰⁵⁾ Juhtum COMP/M.5549: EDF/Segebel.

⁽¹⁰⁶⁾ Juhtum COMP/M.5512: Electrabel/E.ON (teatavad varad), ja juhtum M.5519: E.ON/Electrabel (omandatud varad).

⁽¹⁰⁷⁾ Juhtumid COMP/39388 ja COMP/39389: E.ON, elektrienergia.

⁽¹⁰⁸⁾ Juhtum C17/2007 (ex NN19/07): *reguleeritud elektritariifid Prantsusmaal* (ELT C 96, 25.4.2009, lk 18).

⁽¹⁰⁹⁾ Märgukiri MEMO/09/394, 15.9.2009.

⁽¹¹⁰⁾ Juhtum C36b/2006: *elektri soodustariif – Alcoa* (avaldamata).

⁽¹¹¹⁾ Juhtum N143/2009: *abikava eesmärgiga julgustada elektrienergia tootmist suurtest ärilistest tuule-, päikese ja fotogalvaanilistest süsteemidest ning biomassist* (ELT C 247, 15.10.2009, lk 2).

⁽¹¹²⁾ Juhtum N359/2008: *abi biomassi põletamisest saadud elektrienergiale* (ELT C 179, 1.8.2009, lk 1), juhtum N354/2008: *abi uutest tuuletuurbiinidest saadud elektrienergiale* (ELT C 143, 24.6.2009, lk 6), juhtum N356/2008: *abi biogaasiga toodetud elektrienergiale* (ELT C 151, 3.7.2009, lk 16).

⁽¹¹³⁾ Juhtum N446/2008: 2008. aasta roheline energia seaduse teine muutmine (ELT C 217, 11.9.2009, lk 12).

⁽¹¹⁴⁾ Juhtum C24/2009 (ex N446/2008): 2008. aasta roheline energia seaduse teine muutmine (ELT C 217, 11.9.2009, lk 12).

100. Teatavatel tingimustel anti heakskiit Taani projektile, mille eesmärk on vabastada CO₂ maksust ELi heitkogustega kauplemise süsteemiga hõlmatud ettevõtjad ⁽¹¹⁵⁾. Lisaks kiitis komisjon heaks maksu vähendamise Taani tsemenditööstuse puhul, kusjuures tegemist on esimese juhtumiga, mis kiideti heaks keskkonnaabi suunistes sisalduvate, keskkonnamaksu vähendamise kujul antavat abi käsitlevate uute eeskirjade alusel ⁽¹¹⁶⁾. Teisalt jõudis komisjon järeldusele, et samalaadne maksuvabastus Madalmaade keraamikatööstuse puhul ei olnud ühisturuga kokkusobiv ⁽¹¹⁷⁾, sest maksuvabastust ei peetud vajalikuks ega proportsionaalseks.

101. Komisjon kiitis heaks Ühendkuningriigi abikava, millega kehtestatakse energiatarbimisega seotud CO₂ heitkogustega kauplemise süsteem ⁽¹¹⁸⁾. Lisaks võeti vastu Poola ⁽¹¹⁹⁾, Leedu ⁽¹²⁰⁾ ja Bulgaaria ⁽¹²¹⁾ abikavad, millega nähakse ette maksu vähendamine eesmärgiga stimuleerida teatavat liiki biokütuste tootmist.

102. Komisjon käsitles mitmeid Austria meetmeid, millega edendati elektri- ja soojusenergia tootmist ⁽¹²²⁾ ning jaotamise infrastruktuuri ⁽¹²³⁾, kiitis heaks kolm Poola abikava seoses kütte jaotusvõrkude ⁽¹²⁴⁾ ja taastuvenergia elektriühendusvõrkudega ⁽¹²⁵⁾ ning elektri jaotusvõrkude moderniseerimisega ⁽¹²⁶⁾. Komisjon kiitis samuti heaks abikava seoses pakkumisega, mille eesmärk on viia läbi kaks projektieelse kavandamise ja teostatavuse uuringut (FEED-uuringud) kahe Ühendkuningriigis läbiviidava näidisprojekti kohta süsinikdioksiidi tööstuslikuks kogumiseks ja säilitamiseks ⁽¹²⁷⁾.

⁽¹¹⁵⁾ Juhtum C41/2006: CO₂ maksu muutmine kvootidega reguleeritud kütusetarbimise puhul tööstuses (avalik versioon ei ole veel kättesaadav).

⁽¹¹⁶⁾ Juhtum N327/2008: NO_x maksu vähendamine suurtele saastajatele ja saastamist vähendavatele ettevõtjatele ning maksu vähendamine biogaasi ja biomassi puhul.

⁽¹¹⁷⁾ Juhtum C5/2009 (ex N210/2008): keraamikatootjate vabastamine keskkonnamaksust.

⁽¹¹⁸⁾ Juhtum N629/2008: süsiniku vähendamise kohustus.

⁽¹¹⁹⁾ Juhtum N57/2008: biokütusega seotud tegevusabi – Poola (ELT C 247, 15.10.2009, lk 1).

⁽¹²⁰⁾ Juhtum N372/2007: biokütusega seotud toetus (ELT C 106, 8.5.2009, lk 14).

⁽¹²¹⁾ Juhtum N607/2008: maksu vähendamine biokütuste puhul (Bulgaaria).

⁽¹²²⁾ Juhtum N461/2008: soojus- ja elektrienergia koostootmise jaamade seadus (ELT C 109, 13.5.2009, lk 1).

⁽¹²³⁾ Juhtum N485/2008: kaugkütte ja -jahutuse infrastruktuuri ning jahutusseadmete abikava (ELT C 191, 14.8.2009, lk 1).

⁽¹²⁴⁾ Juhtum N54/2009: abi kütte jaotusvõrkude ajakohastamiseks Poolas (ELT C 204, 29.8.2009, lk 2).

⁽¹²⁵⁾ Juhtum N55/2009: abi taastuvenergia elektriühendusvõrkude ehitamiseks ja moderniseerimiseks Poolas (ELT C 206, 1.9.2009, lk 3).

⁽¹²⁶⁾ Juhtum N56/2009: abi elektri jaotusvõrkude moderniseerimiseks ja asendamiseks Poolas (ELT C 206, 1.9.2008, lk 4).

⁽¹²⁷⁾ Juhtum N74/2009: süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise näidisprojekti FEED-uuringud (ELT C 203, 28.8.2009, lk 2).

103. Lõpetuseks kiitis komisjon ajutise raamistiku⁽¹²⁸⁾ alusel heaks Prantsusmaa⁽¹²⁹⁾, Saksamaa⁽¹³⁰⁾, Hispaania⁽¹³¹⁾, Itaalia⁽¹³²⁾ ja Ühendkuningriigi⁽¹³³⁾ siseriiklikud abikavad, mille eesmärk on säilitada investeeringud keskkonnale kasulikesse toodetesse (st keskkonnasõbralikesse toodetesse). Abikavasid käsitleti kiirmenetluse korras.

2.3. Elektrooniline side

104. Elektroonilise side teenuste osutajad jätkasid tegutsemist elektroonilise side alase ELi reguleeriva raamistiku piires⁽¹³⁴⁾. Reguleeriva raamistiku kohane *ex ante* regulatsioon tugineb konkurentsioiguse põhimõtetele. Siseriiklikud reguleerivad asutused on sellise lähenemisviisi elektroonilise side turgude hindamisel omaks võtnud.

105. Komisjon sai 2009. aastal siseriiklikelt reguleerivatelt asutustelt 161 teatist ja võttis raamdirektiivi artiklis 7 sätestatud ühenduse konsultatsioonimehhanismi alusel vastu 87 märkustega kirja ja 59 märkusteta kirja, kusjuures üheksa juhtumit oli aasta lõpus veel lõpetamata. Ühel juhul⁽¹³⁵⁾ tekkisid komisjonil tõsised kahtlused teatatud meetmete ELi õigusega kokkusobivuses ja ta algatas teise etapi uurimismenetluse.

106. Komisjon andis 7. mail välja soovitusel põhineva lõpetamise tasude kohta⁽¹³⁶⁾, sätestades meetodika kõne lõpetamise tasude reguleerimiseks, eesmärgiga tagada regulatiiv-

---

⁽¹²⁸⁾ Ühenduse riigiabi meetmete ajutine raamistik praeguses finants- ja majanduskriisist rahastamisele juurdepääsu toetamiseks (ELT C 83, 7.4.2009, lk 1).

⁽¹²⁹⁾ Juhtum N111/2009: *keskkonnasõbralikke tooteid tootvatele ettevõtjatele madala intressiga laenude andmise ajutine kord* (ELT C 106, 8.5.2009, lk 22).

⁽¹³⁰⁾ Juhtum N426/2009: *keskkonnasõbralike toodete tootmiseks ette nähtud madala intressiga laenude föderaalne raamistik* (ELT C 225, 18.9.2009, lk 2).

⁽¹³¹⁾ Juhtum N140/2009: *autotööstuse konkurentsivõimekava – keskkonnasõbralikumate toodete tootmiseks suunatud investeeringute realiseerimine* (ELT C 146, 26.6.2009, lk 2).

⁽¹³²⁾ Juhtum N542/2009: *abi keskkonnasõbralike toodete tootmiseks*.

⁽¹³³⁾ Juhtum N72/2009: *ajutine abi keskkonnasõbralike toodete tootmiseks* (ELT C 145, 25.6.2009, lk 7).

⁽¹³⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/21/EÜ, 7. märts 2002, elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 33); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/19/EÜ, 7. märts 2002, elektrooniliste sidevõrkudele ja nendega seotud vahendite juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta (juurdepääsu käsitlev direktiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 7); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/20/EÜ, 7. märts 2002, elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta (loadirektiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 21); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/22/EÜ, 7. märts 2002, universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul (universaalteenuse direktiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 51); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/58/EÜ, 12. juuli 2002, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37). Neid direktiive on hiljuti muudetud direktiividega 2009/140/EÜ ja 2009/136/EÜ (ELT L 337, 18.12.2009, lk 37 ja 11).

⁽¹³⁵⁾ Juhtum AT/2009/970, mis käsitleb Austria lairibajuurdepääsu hulгимүүгитургу.

⁽¹³⁶⁾ Kõne lõpetamise tasu on hulгимүүгитургу, mille kõne saaja operaator nõuab sisse helistaja võrguoperaatorilt. Tasul on märkimisväärne mõju tarbijate telefoniarvetele ning seepärast reguleerivad seda siseriiklikud reguleerivad asutused. Komisjoni soovitus 2009/396/EÜ, 7. mai 2009, Euroopa Liidus püsiliini- ja mobiilkõne lõpetamise tasu reguleerimise kohta (ELT L 124, 20.5.2009).

sete lähenemisviiside ühtsus. 1. juulist hakati kohaldama uut ELi määrust ühendusesisese rändluse kohta. Uusi eeskirju kohaldatakse kuni 2012. aasta suveni ning 2010. aasta suveks annab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru nende toimimise kohta.

107. Komisjon julgustab võtma abimeetmeid, mille eesmärk on pakkuda kõikidele Euroopa kodanikele piisavat lairibaühendust mõistliku hinnaga. Kuni 2009. aastani on komisjon hinnanud umbes 2 miljardi euro⁽¹³⁷⁾ ulatuses riigiabi ja muud riiklikku rahastamist ja sellele heakskiidu andnud. Nende abikavade raames on tehtud enam kui 3 miljardi euro ulatuses investeeringuid lairibavõrkudesse.

108. Septembris vastu võetud lairibasuuunid ei käsitle ainult põhilistele lairibavõrkudele (ADSL, kaabelside, mobiilside, traadita ja satelliitside lairibateenused) ettenähtud abi, vaid ka toetust väga kiiretele järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudele (kiudoptilised võrgud ja täiustatud ajakohastatud kaabelvõrgud). Neis suunistes antakse ka lisaselgitusi kohtupraktika kohaldamise kohta lairibasektori suhtes juhul, kus liikmesriik tunnistab lairibavõrgu käitamise üldist majandushuvi pakkuvaks teenuseks. Sellega seoses kiitis komisjon heaks riikliku rahastamise 59 miljoni euro ulatuses järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude projektile Prantsusmaa Hauts-de-Seine'i departemangus⁽¹³⁸⁾.

109. Monopolidevastase võitluse valdkonnas algatas komisjon menetlused Poola ja Slovakkia lairibaturgu valitsevate ettevõtjate vastu⁽¹³⁹⁾.

2.4. Infotehnoloogia

110. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia sektor on eriti tähtis innovatsiooni edendamiseks ja digitaalrajanduse potentsiaali kasutamiseks. Infotehnoloogiaturgusid mõjutab sageli võrguefekt, nagu näitas ka komisjoni 2004. aasta *Microsofti* juhtum.⁽¹⁴⁰⁾ Võrguefekt võib kaasa tuua klientide kinnistamise ja ka turgu valitseva seisundi saavutamise, mis ei ole iseenesest probleem, kuid mille puhul võib osutuda vajalikuks õigeaegne konkurentsioiguse jõustamine, et tagada asjaomastel või seotud turgudel võrdsetel tingimustel konkurents. Seega on koostalitlusvõimel ja standarditel keskne roll maailmas, mille osad on omavahel üha enam seotud.

111. Inteli juhtumi puhul⁽¹⁴¹⁾ tehti 13. mail keelav otsus, milles leiti, et Intel oli rikkunud EÜ asutamislepingu artiklit 82, osaledes konkurentsivastases tegevuses, mille eesmärk oli kõrvaldada konkurendid x86 kesktööluseseadmete (CPU) turult. See tegevus kahjustas tarbijaid kogu EMPs. Õonestades oma konkurentide suutlikkust konkureerida võrdsetel tingimustel nende toodetega, kahjustas Inteli tegevus konkurentsi, vähendas

⁽¹³⁷⁾ Millest 1,5 miljardit eurot kujutab endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 tähenduses.

⁽¹³⁸⁾ Komisjoni 30. septembri 2009. aasta otsus seoses juhtumiga N331/2008: *Réseau à très haut débit en Hauts-de-Seine*. Veel avaldamata.

⁽¹³⁹⁾ Märgekiri MEMO/09/203, 27.4.2009.

⁽¹⁴⁰⁾ Juhtum COMP/37.792: *Microsoft* (ELT L 32, 6.2.2007, lk 23).

⁽¹⁴¹⁾ Juhtum COMP/37990: *Intel* (ELT L 227, 22.9.2009, lk 13).

tarbijate valikud ja takistas innovatsiooni. Otsusega määrati Intelile 1,06 miljardi euro suurune trahv, mis on suurim trahv, mille komisjon on eales ühele ettevõtjale määranud. 22. juulil esitas Intel otsuse peale apellatsioonikaebuse Esimese Astme Kohtule ⁽¹⁴²⁾.

112. Komisjon muutis 16. detsembril 2009 õiguslikult siduvaks *Microsofti* kohustused, mille viimane oli välja pakkunud, et käsitleda probleeme, mille komisjon tõstas 2009. aasta jaanuaris oma vastuväidetes seoses *Microsofti* veebilehitseja Internet Exploreri sidumisega oma põhilise personaalarvutite operatsioonisüsteemiga Windows. Nende kohustuste tulemusena peaks EMP tarbija saama rohkem teavet veebilehitsejate kohta, laienema veebilehitsejate valik ning suurenema arvutitootjate valikuvabadus. *Microsoft* kohustus a) tegema EMP Windowsi operatsioonisüsteemiga arvuti kasutajale tarkvarauuendusteenuse *Microsoft Update* kaudu arvutisse paigaldamiseks kättesaadavaks valikuakna, mille abil saavad kasutajad teha erapooletu valiku enimkasutatavate veebilehitsejate vahel, ning b) tegema operatsioonisüsteemis Windows 7 ja sellele järgnevatel Windowsi versioonides EMP personaalarvutite tootjatele ja lõppkasutajatele kättesaadavaks Internet Exploreri kasutamise võimaluse sisse- ja väljalülitamise mehhanismi. ⁽¹⁴³⁾

113. Rambuse juhtumi puhul oli komisjon väljendanud muret, et ettevõtja Rambus nõudis ebamõistlikke autoritasusid peaaegu kõigis personaalarvutites kasutatavate teatavate dünaamiliste muutmälude (DRAM) kiipide patentide kasutamise eest. Komisjon võttis 9. detsembril 2009 vastu otsuse, millega muudeti õiguslikult siduvaks Rambuse pakutud kohustused, millega eelkõige piiratakse tema autoritasude määra. ⁽¹⁴⁴⁾ DRAMide ülemaailmne müük ületas 2008. aastal 34 miljardi USA dollari künnise (enam kui 23 miljardit eurot). Rambus kohustus ülemaailmselt piirama oma autoritasude määra viie aasta jooksul. Ta nõustus loobuma autoritasudest asjaomaste varasema põlvkonna kiipide eest, sidudes selle maksimaalselt 1,5%lise autoritasu määraga asjaomaste hilisema põlvkonna kiipide eest. See on märkimisväärselt madalam Rambuse poolt varem nõutud 3,5%lisest autoritasust.

114. Juhtum tõestab taas kord, et tõhus standardite kehtestamise protsess peaks olema mittediskrimineeriv, avatud ja läbipaistev, et tagada samadel tingimustel toimiv konkurents ja võimaldada tarbijatel saada kasu tehnika arengust ja innovatsioonist ⁽¹⁴⁵⁾. Praegu vaatab komisjon üle horisontaalseid kokkuleppeid käsitlevaid monopolivastase võitluse suuniseid ning kavatseb konsolideerida kehtiva standardimisalase peatüki, et anda rohkem suuniseid standardite kehtestamise kohta. Eelnõu on avalikuks konsulteerimiseks valmis 2010. aasta alguses. Lisaks jätkab komisjon konkurentsile kahjulikku mõju avaldavate konkreetsete juhtumite uurimist ning sekkub vajaduse korral.

⁽¹⁴²⁾ Kohtuasi T-286/09: Intel vs. komisjon (ELT C 220, 12.9.2009, lk 41).

⁽¹⁴³⁾ Otsus on avaldatud konkurentsi peadirektoraadi veebisaidi osas „Monopolidevastane võitlus“.

⁽¹⁴⁴⁾ Otsuse mittekonfidentsiaalne versioon ja märkused on kättesaadavad järgmisel komisjoni veebisaidil: <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/>.

⁽¹⁴⁵⁾ Otsus ja märkused on avaldatud konkurentsi peadirektoraadi veebisaidi osas „Monopolidevastane võitlus“.

2.5. Meedia

115. Komisjon jätkas tarbijate ja ettevõtjate esindajatega internetikaubanduse ümarlaa kaudu arutelusid interneti pakutavate ärivõimaluste ning Euroopas muusika ja kaupade *online*-jaemüügi kasvu takistavate asjaolude üle. Aruanne *online*-jaemüügi võimaluste ja takistuste kohta avaldati 2009. aasta mais ning ümarlaud pidas konkurentsivoliniku juhtimisel 2009. aasta septembris ja oktoobris kaks kohtumist, kus pöörati erilist tähelepanu *online*-muusikale. Ümarlaa algatuste tulemusel valmis kaks ühisavaldust: muusika interneti teel levitamise kohta ning omandiõiguste teabe kohta. Mitmed ümarlaual osalejad tegid teatavaks konkreetseid sammud ja kohustused, mis peaksid aitama parandada Euroopa tarbijate juurdepääsu interneti kaudu pakutavale muusikale ⁽¹⁴⁶⁾.

116. Komisjon jätkas 2009. aastal Itaalias analoogringhäälingult maapealsele digitaalringhäälingule ülemineku põhjalikku jälgimist 2006. aastal Itaalia ringhäälinguseadusega seoses algatatud rikkumismenetluse raames. Pärast tihedaid kontakte konkurentsivoliniku ja infoühiskonnnavolinikuga võtsid Itaalia ametiasutused vastu uued kriteeriumid maapealse televisiooniringhäälingu digitaliseerimiseks Itaalias, et tagada uutele turule tulijatele ja väikestele juba tegutsevatele ringhäälinguorganisatsioonidele rohkem sagedusi. Eeldatakse, et pakkumismenetlus sageduste eraldamiseks käivitatakse 2010. aasta alguses ⁽¹⁴⁷⁾.

117. Riigiabi puhul jätkas komisjon ELi liikmesriikides analoogringhäälingult maapealsele digitaalringhäälingule ülemineku jälgimist. Esimese Astme Kohus kinnitas 6. oktoobril Saksamaad käsitlevat negatiivset otsust ⁽¹⁴⁸⁾, võttes arvesse ka asjaolu, et abikava ei olnud tehnoloogiliselt neutraalne ⁽¹⁴⁹⁾.

118. Komisjon võttis 2. juulil vastu läbivaadatud ringhäälinguteatise, mille eesmärk on pakkuda rohkem selgust selle kohta, kuidas komisjon hindab riiklikult rahastatavaid uusi meediateenuseid ⁽¹⁵⁰⁾. Kogu aasta vältel võttis komisjon vastu mitmeid positiivseid üksikotsuseid seoses avalik-õiguslike ringhäälingusüsteemide rahastamisega Prantsusmaal, Hispaanias, Austrias ja Taanis. Juunis võttis komisjon vastu ettepaneku muuta Rootsis suure levikuga linnalehtede antav pressiahi kokkusobivaks riigiabi eeskirjadega ⁽¹⁵¹⁾.

⁽¹⁴⁶⁾ Kõik dokumendid on kättesaadavad järgmisel veebisaidil:
http://ec.europa.eu/competition/sectors/media/online_commerce.html.

⁽¹⁴⁷⁾ Komisjon oli saatnud Itaaliale selle juhtumi puhul põhjendatud arvamuse 18. juulil 2007.

⁽¹⁴⁸⁾ Juhtum C-25/2004: *DVB-T Berlin Brandenburg*. Saksamaa esitas selle kohtuotsuse peale detsembris apellatsioonikaebuse. Edasikaebus käsitles ka tehnoloogia neutraalsuse küsimust.

⁽¹⁴⁹⁾ Kohtuasjad T-8/06, T-21/06, T-24/06.

⁽¹⁵⁰⁾ Komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta avalik-õigusliku ringhäälingu suhtes, 2. juuli 2009, ELT C 257, 27.10.2009, lk 1.

⁽¹⁵¹⁾ Juhtum E4/2008.

2.6. Farmaatsiatööstus ja tervishoid

Farmaatsiatööstus

119. Komisjon lõpetas 2009. aastal ELi farmaatsiaspektori uurimise. Uurimise raames sooviti teada saada, miks oli täheldatud hilinemisi geneeriliste ravimite turule jõudmisel ning ilmset langust innovatsioonis, mis väljendus turule jõudnud uute ravimite arvu vähenemises. Uurimise käigus käsitleti konkurentsisuhteid i) originaalravimite tootjate ja geneeriliste ravimite tootjate vahel ning ii) originaalravimite tootjate vahel ning esitati olulisi poliitilisi soovitusi sektori toimimise parandamise kohta. Komisjon avaldas oma lõpparuande 8. juulil ⁽¹⁵²⁾.

120. Sektori uurimise lõpparuandes kutsus komisjon kõiki huvitatud sidusrühmi juhtima konkurentsiasutuste tähelepanu konkurentsile avalduvale võimalikule kahjulikule mõjule.

121. Lisaks algatas komisjon menetluse ettevõtja Servier vastu, uurides muude küsimuste hulgas ka patendikokkuleppeid, mille Servier ja mitmed geneeriliste ravimite tootjad olid sõlminud ning mis võisid olla konkurentsile kahjustavad. See uurimine ei ole sektoriuurimise üks osa, kuid sektoriuurimise käigus omandatud teadmised on lubanud komisjonil teha järeldusi valdkondades, kus komisjoni tegevus konkurentsioiguse alusel oleks asjakohane ja mõjus.

122. Regulaatiivse raamistiku osas tuuakse lõpparuandes välja kolm peamist probleemilist valdkonda: patendid, turustusload ja hinnakujundus ning hüvitamine. Patentide puhul on komisjon veel kord kinnitanud, et kiiresti on vaja kehtestada ühenduse patent ning patendivaidluste lahendamise ühtlustatud ja spetsialiseerunud süsteem Euroopas.

123. Ravimite paralleelkaubanduse küsimuses pakkus Euroopa Kohtu 6. oktoobri otsus olulisi selgitusi paralleelkaubanduse piirangute kohta farmaatsiasektoris, eelkõige seoses nn paralleelse hinnasüsteemiga ⁽¹⁵³⁾.

124. Ühinemiskontrolli valdkonnas toimus 2009. aastal mitu suurt farmaatsiaettevõtete ühinemist, kinnitades tööstusharus valitsevat konsolideerimistrendi. Kõik juhtumid kiideti heaks esimeses etapis kas kohustustega või ilma. Farmaatsiasektoris toimuvate ühinemiste hinnang on näidanud, et loomade tervishoiu turud on muutunud üldiselt üsna kontsentreerituks. Selleks et võimaldada uute ostjate tulekut loomavaktsiinide

---

⁽¹⁵²⁾ Komisjoni teatis farmaatsiaspektori uurimise aruande kokkuvõtte kohta, 8. juuli 2009, pressiteade IP/09/1098.

⁽¹⁵³⁾ Vt kohtuasi C-501/06: GlaxoSmithKline vs. komisjon (2009), kättesaadav järgmisel veebisaidil: <http://eur-lex.europa.eu>. 1998. aasta märtsis teavitas GSK oma hinnapoliitikast, mida ta kohaldas Hispaanias sealsete hulгимүүјјате suhtes 82 ravimi puhul. Vastavalt teavitatud poliitikale küsis GSK hulгимүүјјатelt erinevat hinda sõltuvalt toote lõppsihtkohast, st kui toode oli mõeldud tarbimiseks Hispaanias, kohaldati madalamat hinda, ning kui ekspordiks, siis kohaldati kõrgemat hinda. Mitmed hulгимүүјјад ja hulгимүүјјате liidud esitasid selle poliitika peale kaebuse komisjonile, kes võttis 2001. aasta mais vastu otsuse, millega teatati, et GSK on rikkunud EÜ asutamislepingu artikli 81 lõiget 1.

turule, hõlmas Pfizer/Wyethi juhtumi loovutamispakett ⁽¹⁵⁴⁾ esimest korda tootmisüksust.

Tervishoiuteenused

125. Komisjoni tegevus selles valdkonnas käsitles peamiselt riigiabi, mille puhul ta sai mitmeid kaebusi erahaiglatelt väidetava ebaõiglase kohtlemise või riiklike haiglate ülemäärase kompenseerimise kohta erinevates liikmesriikides, kusjuures riiklike haiglaid süüdistati sageli äritegevuse ristsubsideerimises riiklikest vahenditest. Enamik kaebusi saabus liikmesriikidest, kes on juba avanud oma turud konkurentsile (nt Saksamaa ja Belgia).

126. Komisjon võttis 28. oktoobril vastu positiivse otsuse, leides et Belgia ametiasutuste poolt riiklikele haiglatele Brüsseli regioonis pakutud rahastamine oli kooskõlas EÜ asutamislepingus sätestatud nõudmistega ⁽¹⁵⁵⁾. Lisaks kiitis ta juunis heaks Iirimaa lõivude ja maksude vähendamise abikava tervisekindlustussektoris ⁽¹⁵⁶⁾.

127. Monopolivastase võitluse valdkonnas esitas komisjon oktoobris vastuväited seoses EÜ asutamislepingu artikli 81 arvatava rikkumisega Prantsusmaa Farmatseutide Assotsiatsiooni (st Ordre National des Pharmaciens, Conseil National de l'Ordre des Pharmaciens, Section G de l'Ordre National des Pharmaciens ja Conseil Central de la Section G de l'Ordre des Pharmaciens) poolt ⁽¹⁵⁷⁾. Komisjon kartis, et ONP on võib-olla kehtestanud miinimumhinnad kliinilistele analüüsidele ning piirab mõne turuosalise arengut eesmärgiga kaitsta oma liikmete, nimelt Prantsusmaa farmatseutide majandushuve.

2.7. Transport

128. Transpordivaldkonna konkurentsipoliitika eesmärk on tagada hiljuti liberaliseeritud või praegu liberaliseeritavate turgude tõhus toimimine. Selleks jätkati regulatiivse raamistiku ajakohastamist, hakates üldiselt kohaldatavaid konkurentsieeskirju kohaldama ka transpordisektori suhtes. Regulatiivse töö kõrval viidi läbi uurimisi ja tegeleti jõustamisega.

⁽¹⁵⁴⁾ Vt juhtum COMP/M.5476: *Pfizer/Wyeth*.

⁽¹⁵⁵⁾ Juhtum NN54/2009: *Association bruxelloise des institutions des soins de santé privées asbl (ABISSP) vs. Belgique*. Selle otsuse avalik versioon ei ole veel kättesaadav. See avaldatakse niipea, kui sellest on eemaldatud kogu konfidentsiaalne teave.

⁽¹⁵⁶⁾ Juhtum N582/08: *ravikindlustuse põlvkondadevahelist solidaarsust käsitlev soodustus* (Iirimaa). Lõplik otsus K(2009) 3572 (lõplik) (ELT C 186, 8.8.2009, lk 2).

⁽¹⁵⁷⁾ Juhtum COMP/39510: *LABCO/ONP*.

129. Maanteetranspordi sektoris jõustus 3. detsembril uus määrus avalike reisijateveoteenuste kohta ⁽¹⁵⁸⁾. Määruses sätestatakse riigisiseses transpordis avaliku teenindamise kohustuste hüvitamise suhtes kohaldatavad eeskirjad.
130. Komisjon vaatas läbi mitu bussiteenustega seotud riigiabi juhtumit Taanis ja Saksamaal. Linnasisese transpordi valdkonnas lõpetati ametlik uurimismenetlus seoses RAPTi, Prantsusmaa ühistranspordiettevõtja personali eripensioniskeemi rahastamismeetodi reformiga ⁽¹⁵⁹⁾.
131. Kooskõlas ühenduse laiemate eesmärkidega ühise transpordipoliitika ja keskkonnakaitse valdkonnas kiitis komisjon heaks režiimi, mille eesmärk on edendada keskkonnasõbralikumate raskete kaubaveokite ostmist Sloveenias ⁽¹⁶⁰⁾. Lisaks kiitis komisjon heaks Saksamaa abikava, mille eesmärk on toetada olemasolevate väga tõhusate sõidukitehnoloogiate aktsepteerimist turul ⁽¹⁶¹⁾, ning abikava, millega toetatakse väiksema süsinikdioksiidiheitega busside ostmist Inglismaal ⁽¹⁶²⁾.
132. Ühistranspordi infrastruktuuri parandamise osas kiideti heaks mitu suurt projekti, sealhulgas kiirteede A1 ⁽¹⁶³⁾ ja A2 ⁽¹⁶⁴⁾ ehitus ja korrashoid Poolas.
133. Raudteetranspordi valdkonnas kiitis komisjon 12. juunil heaks Poola raudteetevõtja PCC Logistics omandamise Deutsche Bahn AG poolt ⁽¹⁶⁵⁾. Oktoobris andis komisjon Prantsusmaale üle koondumist käsitleva juhtumi, mille raames SNCF kavatses omandada ühiskontrolli Keolis' e üle, kes on tegev avalikus reisijateveos ⁽¹⁶⁶⁾.
134. Nagu ka varasematel aastatel, võttis komisjon vastu mitu riigiabi käsitlevat otsust, et edendada raudteetransporti ja kombineeritud transporti mitmes liikmesriigis, sealhulgas Bulgaarias ⁽¹⁶⁷⁾, Tšehhi Vabariigis ⁽¹⁶⁸⁾, Saksamaal ⁽¹⁶⁹⁾ ja Ühendkuningriigis (Eurostari ümberkorraldamine) ⁽¹⁷⁰⁾.
135. Meretranspordi valdkonnas võttis komisjon juunis vastu teatise laevahaldusettevõtjatele antava riigiabi kohta ⁽¹⁷¹⁾. Komisjon võttis vastu positiivsed otsused mere-

---

⁽¹⁵⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1370/2007, 23. oktoober 2007, mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70 (ELT L 315, 3.12.2007, lk 1).

⁽¹⁵⁹⁾ Juhtum C42/2007 (ELT L 327, 12.12.2009, lk 21).

⁽¹⁶⁰⁾ Juhtum N395/2008 (ELT C 125, 5.6.2009, lk 1).

⁽¹⁶¹⁾ Juhtum N457/2009.

⁽¹⁶²⁾ Juhtum N517/2009.

⁽¹⁶³⁾ Juhtumid N151/2009, N152/2009 (ELT C 164, 16.7.2009, lk 1).

⁽¹⁶⁴⁾ Juhtum N462/2009.

⁽¹⁶⁵⁾ Juhtum COMP/M.5480.

⁽¹⁶⁶⁾ Juhtum COMP/M.5557: *SNC/CDPQ/Keolis/Effa*.

⁽¹⁶⁷⁾ Juhtum N175/2009 (ELT C 246, 14.10.2009, lk 3).

⁽¹⁶⁸⁾ Juhtumid N409/2008, N410/2008 ja N411/2008 (ELT C 106, 8.5.2009, lk 17).

⁽¹⁶⁹⁾ Juhtum N324/2009 (ELT C 299, 9.12.2009, lk 5).

⁽¹⁷⁰⁾ Juhtum N420/2008 (ELT C 183, 5.8.2009, lk 2).

⁽¹⁷¹⁾ Komisjoni teatis, millega nähakse ette suunised laevahaldusettevõtjatele antava riigiabi kohta (ELT C 132, 11.6.2009, lk 6).

meestele Itaalias⁽¹⁷²⁾ ja Soomes⁽¹⁷³⁾ antava riigiabi kohta. Samuti viis ta lõpule 2007. aastal Taani DIS-korra suhtes algatatud ametliku menetluse. Ta kiitis heaks DIS-korra laiendamise kaabli paigaldustöid teostavatele laevadele, kohaldades analoogia põhjal meretranspordi suuniseid⁽¹⁷⁴⁾. Lisaks viis komisjon lõpule uurimismenetlused seoses Iirimaa⁽¹⁷⁵⁾ ja Taani⁽¹⁷⁶⁾ tonnaažimaksukavaga, kiitis heaks muudatused Madalmaade tonnaažimaksukavva⁽¹⁷⁷⁾ ning tonnaažimaksukava kasutuselevõtu Sloveenias⁽¹⁷⁸⁾ ja Poolas⁽¹⁷⁹⁾.

136. Komisjon kiitis osaliselt heaks Kreeka⁽¹⁸⁰⁾ ja Läti⁽¹⁸¹⁾ sadamainfrastruktuuri arenguprojekti ning algatas ametliku uurimismenetluse seoses Prantsusmaa sadamasektori kasuks rakendatavate teatavate fiskaalmeetmetega⁽¹⁸²⁾. Lisaks viis komisjon lõpule ametliku uurimismenetluse, mis algatati 2008. aastal seoses Šotimaa mandriosa ning Šotimaa lääne- ja põhjaranniku saarte vahelise praamiteenuse riikliku rahastamisega⁽¹⁸³⁾. Komisjon kinnitas, et avaliku teenindamise kohustused lääne- ja põhjasaarte puhul olid õiguspäraselt määratletud ja operaatoritele usaldatud, välja arvatud ühe marsruudi puhul. Ühinemiste valdkonnas omandas Maersk, maailma suurim laevanduskonglomeraat, Bronströmi⁽¹⁸⁴⁾.

137. Lennunduse valdkonnas jõustus 29. märtsil määrus arvutipõhiste ettetellimis-süsteemide kohta⁽¹⁸⁵⁾. Uus direktiiv lennujaamatasude kohta jõustus 15. märtsil⁽¹⁸⁶⁾.

138. Nõukogu ja Euroopa Parlament kiitsid 18. juunil heaks muudatuse kehtivatesse eeskirjadesse⁽¹⁸⁷⁾, soovides saavutada suuremat paindlikkust teenindusaegade jaotamisel, et leevendada kriisi mõju lennutranspordile. Meetmega peatati ajutiselt põhimõtte

⁽¹⁷²⁾ Juhtum N219/2009 (ELT C 196, 20.8.2009, lk 1).

⁽¹⁷³⁾ Juhtumid N120/2009 (ELT C 232, 26.9.2009, lk 2), N67/2009 (ELT C 232, 26.9.2009, lk 2) ja N300/2009 (ELT C 299, 9.12.2009, lk 5).

⁽¹⁷⁴⁾ Juhtum C22/2007 (ex N43/2007, ELT L 119, 15.5.2009, lk 23).

⁽¹⁷⁵⁾ Juhtum C2/2008 (ex N572/2007, ELT L 228, 1.9.2009, lk 20).

⁽¹⁷⁶⁾ Juhtum C5/2007 (ex N469/2005, ELT L 15, 2.12.2009, lk 1).

⁽¹⁷⁷⁾ Juhtum N457/2008 (ELT C 106, 8.5.2009, lk 17).

⁽¹⁷⁸⁾ Juhtum N325/2007 (ELT C 53, 6.3.2009, lk 1).

⁽¹⁷⁹⁾ Juhtum C34/2007.

⁽¹⁸⁰⁾ Juhtumid N169/2008, N105/2008, N168/2008 ja C21/2009.

⁽¹⁸¹⁾ Juhtum N385/2009.

⁽¹⁸²⁾ Juhtum N614/2008 (ELT C 122, 30.5.2009, lk 16).

⁽¹⁸³⁾ Juhtum C16/2008, veel avaldamata.

⁽¹⁸⁴⁾ Juhtum COMP/M.5346: *APMM/Broström*.

⁽¹⁸⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 80/2009, 14. jaanuar 2009, toimimisjuhendi kohta arvutipõhiste ettetellimis-süsteemide puhul ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 2299/89 (ELT L 35, 4.2.2009).

⁽¹⁸⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/12/EÜ, 11. märts 2009, lennujaamatasude kohta (ELT L 70, 14.3.2009).

⁽¹⁸⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 545/2009, 18. juuni 2009, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 95/93 ühenduse lennujaamades teenindusaegade jaotamise ühiste eeskirjade kohta (ELT L 167, 29.6.2009, lk 24).

„kasuta või kaota” rakendamine 2009. aasta suvehooaja jooksul ning lubati lennundusettevõtjatel säilitada oma teenindusajad.

139. Lennundussektor seisis 2009. aastal silmitsi märkimisväärsete probleemidega, sest langes nii reisijate- kui kaubaveonõudlus, mis tõi kaasa olulise kahju paljudele ettevõtjatele ja sektori ümberkorraldamise. Ümberkorraldamine toimus ülemaailmsetes lennundusliitudes aset leidnud intensiivistatud koostöö kujul, tuues kaasa atlandiüleseid liine hõlmavad ühissetevõtte kokkulepped. Euroopa lennundussektor läbis konsolideerimise protsessi, kusjuures ühinesid nii võrgustikus osalevad lennuettevõtjad kui ka odavlennufirmad ⁽¹⁸⁸⁾. Mõned suured võrgustikus osalevad lennuettevõtjad, eelkõige Lufthansa, kasutasid ära oma võimalust laieneda väiksemate piirkondlike ettevõtjate, nimelt Brussels Airlines'i ⁽¹⁸⁹⁾, Bmi ⁽¹⁹⁰⁾ ja Austrian Airlines'i ⁽¹⁹¹⁾ omandamise kaudu.

140. Komisjon algatas 8. aprillil ametlikud menetlused atlandiüleseid lende käsitleva lennuettevõtjate, nimelt lennundusalliansi Oneworld (British Airways, American Airlines ja Iberia) ja Star Alliance'i (Lufthansa, United, Continental ja Air Canada) vahelise koostöö uurimiseks ⁽¹⁹²⁾. Komisjon saatis 30. septembril Oneworldi juhtumi raames oma vastuväited ⁽¹⁹³⁾.

141. Aasta jooksul kiitis komisjon heaks Austrian Airlines Group'ile laenugarantii näol antava päästmisabi ⁽¹⁹⁴⁾. Lisaks leidis ta, et Austrian Airlines'i ümberkorraldamiskava oli ühisturuga kokkusobiv ⁽¹⁹⁵⁾. Samuti langetas komisjon teatavatel tingimustel ⁽¹⁹⁶⁾ positiivse otsuse teatavate muudatuste kohta, mida Kreeka ametiasutused kavatsesid sisse viia Olympic Airlines'i müügi protsessis. Lisaks kiitis komisjon heaks Kreeka ametiasutuste kavatsuse katta osaliselt Olympic Catering SA poolt teatava osa personali suhtes rakendatava vabatahtliku koondamiskavaga kaasnevad kulud ⁽¹⁹⁷⁾.

142. Komisjon kiitis heaks Prantsusmaa võetavad meetmed, mille eesmärk oli lõpetada reisijatasude eristamine riigisisestel ja ELi-sisestel lendudel, mis andis tegelikult eelise riigisiseseid lende opereerivatele lennuettevõtjatele ⁽¹⁹⁸⁾.

2.8. Postiteenused

143. **Riigiabi eeskirjade kohaldamisel postiteenuste sektori suhtes** võttis komisjon 2009. aastal vastu mitu otsust, mille eesmärk oli tagada, et üldist majandushuvi pakuvaid

---

⁽¹⁸⁸⁾ Juhtum COMP/M.5364: Iberia/Vueling/Clickair.

⁽¹⁸⁹⁾ Juhtum COMP/M.5335: Lufthansa / Brussels Airlines.

⁽¹⁹⁰⁾ Juhtum COMP/M.5403: Lufthansa/bmi.

⁽¹⁹¹⁾ Juhtum COMP/M.5440: Lufthansa / Austrian Airlines.

⁽¹⁹²⁾ Vt märgukiri MEMO/09/168, 20.4.2009.

⁽¹⁹³⁾ Vt märgukiri MEMO/09/430, 2.10.2009.

⁽¹⁹⁴⁾ Juhtum NN72/2008, veel avaldamata.

⁽¹⁹⁵⁾ Juhtum C6/2009.

⁽¹⁹⁶⁾ Juhtum N83/2009, veel avaldamata.

⁽¹⁹⁷⁾ Juhtum N487/2009.

⁽¹⁹⁸⁾ Juhtum E4/2007 (ELT C 83, 7.4.2009, lk 16).

teenuseid osutavad postiettevõtjad ja nende tütarettvõtjad ei saaks kasu nõuetega vastuolus olevatest eelistest. Komisjon jätkas kogu aasta jooksul väidetavate ülemääraste hüvitiste uurimist, mis on antud ettevõtjale Deutsche Post AG⁽¹⁹⁹⁾ universaalteenuse osutamise eest ajavahemikul 1989–2007. Komisjon algatas 13. juulil ametliku uurimismenetluse eesmärgiga uurida Belgia ettevõtjat La Poste soovivaid meetmeid⁽²⁰⁰⁾. Ühendkuningriigi Royal Mail'i juhtumi puhul otsustas komisjon, et neli ajavahemikul 2001–2007 võetud riigiabi meedet olid kokkusobivad ELi riigiabi eeskirjadega⁽²⁰¹⁾. Prantsusmaa ettevõtja La Poste juhtumi⁽²⁰²⁾ suhtes võttis Prantsusmaa valitsus vastu seaduseelnõu, millega nähti ette ettevõtja La Poste inkorporeerimine õiguslikku vormi „société anonyme” 1. jaanuariks 2010, millega lõppeks garantii. Eespool toodud silmas pidades vormistab komisjon praegu lõplikku otsust.

144. Ühinemiste osas kiitis komisjon 21. aprillil teatavatel tingimustel heaks esimese ühinemise turgu valitsevate postioperaatorite Posten (Rootsi) ja Post Danmark⁽²⁰³⁾ vahel.

2.9. Autotööstus

145. Majanduskriis tabas mootorsõidukisektorit eriti raskelt. Kuigi nõudlus autode järele langes 2009. aastal maailmas 2008. aastaga võrreldes ainult 2,4% ning seda tänu suurele nõudlusele Hiinas⁽²⁰⁴⁾, langes ELi automüük (sõiduaudod ja väikesed tarbesõidukid (kuni 3,5 t)) võrreldes 2008. aastaga 4,6% ja võrreldes 2007. aastaga 12,5%⁽²⁰⁵⁾. Mitmel siseriiklikul turul, eelkõige Saksamaal kehtestatud lammutuskavadel oli müügile lühikeses perspektiivis positiivne mõju. Direktiiviga 98/34/EÜ sätestatud teavitussüsteemi alusel teavitati komisjoni ja liikmesriike täiendavaid tehnilisi eeskirju sisaldavatest siseriiklikest lammutuskavadest enne nende vastuvõtmist ning see tagas läbipaistvuse ja teabevahetuse ning ühtse turu toimimist takistavate asjaolude ennetamise.

146. Viimastel aastatel sektorile iseloomulikud vähenev nõudlus ja maailma liigne tootmisvõimsus on kaasa toonud mitme suure autotootja, eelkõige USA tootjate General Motorsi ja Chrysleri pankrotimenetlused. Selle tulemusena pandi müüki kaks General Motorsi Euroopa tootmisharu Opel/Vauxhall ja Saab ning Opel'i puhul olid tegevuse jätkamiseks vajalikud riigi laenud.

⁽¹⁹⁹⁾ Juhtum C36/2007 (ex NN25/2007): *kaebus Saksamaa vastu ebaseadusliku riigiabi pärast ettevõtjale Deutsche Post* (ELT C 245, 19.10.2007, lk 21).

⁽²⁰⁰⁾ Juhtum C20/09 (ex N763/02): *La Poste* (ELT C 176, 29.7.2009, lk 17).

⁽²⁰¹⁾ Juhtum C7/07 (ex NN82/06 ja NN83/06): *väidetav abi, mida on rakendatud ettevõtja Royal Mail suhtes* (ELT L 210, 14.8.2009, lk 16).

⁽²⁰²⁾ Juhtum C56/2007: *Garantie d'Etat illimitée – La Poste* (Prantsusmaa), ELT L 135, 3.6.2008, lk 7–20.

⁽²⁰³⁾ Juhtum COMP/M.5152.

⁽²⁰⁴⁾ *Global auto report*, Scotia Bank, http://www.scotiacapital.com/English/bns_econ/bns_auto.pdf.

⁽²⁰⁵⁾ ACEA, uued sõidukite registreerimised riikide kaupa, http://www.acea.be/index.php/news/news_detail/new_vehicle_registrations_by_country/.

147. Teine väljakutse, millega sektor praegu silmitsi seisab, on üleminek keskkonnasõbralikumatele autodele. Klientide üha suurem nõudlus madala emissioonitasemega autode järele ning üha rangem regulatiivne keskkond nõuab mahukaid investeeringuid tulevikustandarditele vastavate sõidukite arendamiseks. Komisjon kiitis selles osas heaks mitu riigiabi kava⁽²⁰⁶⁾. Samas sai sektor kasu paranenud juurdepääsust rahastamisele laenude ja garantiide kaudu.

148. Kõikide autosektorile antava riigiabi juhtumite puhul jätkas komisjon range poliitika järgimist. Eelkõige märkis komisjon järjepidevalt, et ta ei ole nõus, et ajutise raamistiku alusel heakskiidetud abikavade kohaselt antava riigiabi suhtes kohaldatakse kas *de jure* või *de facto* protektsionistlikke tingimusi, näiteks põhjendamatu asukohast lähtuvaid ja turul mittepõhinevaid tingimusi. Komisjon uuris põhjalikult iga juhtumit, mille puhul tekkis selliste protektsionistlike meetmete kahtlus, eesmärgiga tagada, et abi andmist ei mõjutanud turul mittepõhinevad kaalutlused ning et abi aitaks kaasa autotööstuse elujõulisusele.

149. Komisjon kiitis 13. mail heaks 11 miljoni euro suuruse koolitusabi veokite valmistaja Scania Rootsi tehase personalile⁽²⁰⁷⁾. 2. detsembril kiideti samuti heaks 57 miljoni euro suurune koolitusabi ettevõtjale Ford Romania SA ning sellega jõudis lõpule ka antud juhtumi uurimismenetlus⁽²⁰⁸⁾. Komisjon kiitis 5. juunil heaks Rootsi riigi garantiid ettevõtjale Volvo Personvagnar (Volvo PV)⁽²⁰⁹⁾ ning 13. novembril Rumeenia riigi garantii ettevõtjale Ford Romania SA⁽²¹⁰⁾. Lisaks kiitis ta heaks investeerimisabi ettevõtjatele Mercedes-Benz Hungary⁽²¹¹⁾ ja Ford España⁽²¹²⁾.

150. Regionaalabi osas kiideti 29. aprillil heaks 46 miljoni euro suurune investeerimisabi Fiat Group'i suurele investeerimisprojektile uue automodeli tootmiseks Sitsiilias (Itaalia)⁽²¹³⁾. 29. oktoobril algatas komisjon ametliku uurimise Ungari umbes 50 miljoni euro suuruse regionaalabi suhtes, mis oli ette nähtud ettevõtja Audi Hungaria Motor Kft. suurele investeeringule Györis asuvasse tehasesse⁽²¹⁴⁾.

151. Monopolivastase võitluse valdkonnas võeti 28. oktoobril vastu mootorsõidukite grupierandi määruse ja sellega kaasnevate suuniste esialgne eelnõu. Dokumendid avaldati avaliku konsultatsiooni läbiviimiseks 21. detsembril ning nendes jätkatakse liikumist komisjoni 22. juuli teatise sätestatud kursil⁽²¹⁵⁾. Praeguste asjaolude põhjal, sõltuvalt avaliku konsultatsiooni tulemustest usub komisjon, et autode turustamise kokkuleppeid

---

⁽²⁰⁶⁾ Üksikasjalikuma teabe saamiseks vt käesoleva aruande eripeatükki.

⁽²⁰⁷⁾ Juhtum N98/2009: koolitusabi ettevõtjale Scania, ELT 147, 27.6.2009, lk 6.

⁽²⁰⁸⁾ Juhtum C39/2008 (ex N148/2008): koolitusabi ettevõtjale Ford Craiova, Rumeenia.

⁽²⁰⁹⁾ Juhtum N80/2009: riigigarantii ettevõtjale Volvo Cars, ELT C 172, 24.7.2009, lk 2.

⁽²¹⁰⁾ Juhtum N478/2009: individuaalne riigigarantii ettevõtjale Ford Romania S.A.

⁽²¹¹⁾ Juhtum N671/2008. Vt pressiteade IP/09/1147.

⁽²¹²⁾ Juhtum N473/2008. Vt pressiteade IP/09/958.

⁽²¹³⁾ Juhtum N635/2008: FIAT Termini Imerese.

⁽²¹⁴⁾ Juhtum C31/2009 (ex N113/2009): Audi Hungaria Motor Kft.

⁽²¹⁵⁾ Komisjoni teatis. Kavandatav konkurentsioiguse raamistik mootorsõidukisektoris, 22. juuli 2009 (KOM(2009) 388 (lõplik)).

tuleks käsitleda erinevalt võrreldes mis tahes muude samalaadsete kokkulepetega muudes sektorites. Seepärast nähakse grupierandi määruses ette, et selliseid kokkuleppeid praegu reguleerivad erieeskirjad asendatakse tulevikus vertikaalsete piirangute üldise grupierandiga. Kuid selleks, et kaitsta investeringuid, mida sõidukite edasimüüjad on vanade eeskirjade alusel teinud, näiteks mitme tootemargi esindamisse tehtud investeringud, on tehtud ettepanek, et see muutus ei toimuks enne 31. maid 2013.

152. Järelturgude osas (parandus- ja hooldustööd ning varuosad) läbi viidud analüüsid näitasid, et konkurents on piiratum nende tootemargist sõltuva laadi tõttu ja et mitmes valdkonnas on vajalikud sektori eripära arvestavad sätted. Järelturges silmas pidades on välja töötatud grupierandi määruse ja suuniste eelnõu, mis asendavad kehtiva grupierandi määruse ⁽²¹⁶⁾ alates 1. juunist 2010. See täiendab sektorispetsiifilisi eeskirju, mis käsitlevad juurdepääsu parandustöödele ja hooldusteabele uute sõidukite puhul.

2.10. Toiduainetööstus

153. Komisjon jätkas konkurentsieskirjade jõustamist toiduaineturgudel, jälgides aktiivselt kehtivate kohustusi sisaldavate otsuste täitmist, ning hindas neid juhtumeid, mille raames viidi läbi kontroll 2008. aastal. 2009. aastal jätkus komisjoni toiduainete tarneahela toimimise rakkerühma töö. Seoses sellega kogus komisjon sihipäraselt teavet, et määratleda võimalikud konkurentsiga seotud probleemid, mis võivad mõjutada toiduainesektori toimimist. Selle tegevuse tulemusi jagati siseriiklike konkurentsiasutustega ning need viidi sisse komisjoni teatisse „Toiduainete tarneahela parem toimimine Euroopas”, mis võeti vastu 28. oktoobril ⁽²¹⁷⁾.

154. Euroopa konkurentsivõrgustiku toiduainete alarühm kohtus juulis ja novembris, et arutada toiduaineturgudega seotud küsimusi ja vahetada asjakohaseid parimaid tavasid.

155. Piimandussektor on üks 2009. aastal kõige suuremates raskustes olnud sektor. Neid raskusi silmas pidades võttis komisjon juulis vastu aruande olukorra kohta piimaturul ⁽²¹⁸⁾. Lisaks moodustati liikmesriikide põllumajanduseksperdidest piimasektori kõrgetasemeline tööühm, mis jätkab tööd ka käesoleval aastal. Samuti tihendati piimasektorit käsitlevat dialoogi komisjoni ja siseriiklike konkurentsiasutuste vahel, moodustades Euroopa konkurentsivõrgustiku ühise piimavaldkonna tööühma, kelle töö jätkub kogu 2010. aasta vältel.

⁽²¹⁶⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 1400/2002, 31. juuli 2002, asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes mootorsõidukisektoris, EÜT L 203, 1.8.2002, lk 30–41.

⁽²¹⁷⁾ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication16061_en.pdf.

⁽²¹⁸⁾ http://ec.europa.eu/agriculture/markets/milk/report2009/index_en.htm.

3. Tarbijakaitse

---

156. Tarbijaküsimuste talitus on olemas olnud ja tegutsenud üle aasta, püüdes saavutada eesmärged, milleks on konkurentsi peadirektoraadi suurem koostöö tarbijate esindajatega ning laiema avalikkusega otse suhtlemise uute viiside väljatöötamine.

157. Komisjon asutas 2003. aastal Euroopa tarbijate nõuanderühma kui komisjoni peamise foorumi tarbijaorganisatsioonidega suhtlemiseks ⁽²¹⁹⁾. Nimetatud nõuanderühm on moodustanud konkurentsi alamrühma, mis kohtub Brüsselis kaks korda aastas ⁽²²⁰⁾. Aasta jooksul arutas tarbijate nõuanderühma konkurentsi alamrühm selliseid küsimusi nagu finantskriis ja seotud riigiabi meetmed, digitaalkino, Intelit käsitlev otsus ning farmaatsiaspektori uurimine.

158. Konkurentsi peadirektoraat korraldas 21. oktoobril avaliku ürituse „Konkurents ja tarbijad 21. sajandil”. Teabevahetuse parandamiseks ajakohastati konkurentsi veebisaidi tarbijatele mõeldud veebilehti, et lisada kasutajasõbralikumaid teavet.

⁽²¹⁹⁾ 9. oktoobri 2003. aasta otsus 2003/709/EÜ.

⁽²²⁰⁾ Euroopa tarbijate nõuanderühma konkurentsi alamrühma kuulub üks siseriikliku tarbijaorganisatsiooni esindaja igast ELi liikmesriigist ning lisaks üks Euroopa Tarbijate Organisatsiooni (BEUC) esindaja ja kaks EMP vaatlejate esindajat (Island ja Norra). Komisjon tagab alamrühmale sekretariaaditeenused.

4. Euroopa konkurentsivõrgustik ja koostöö liikmesriikide kohtutega

---

159. 2009. aastal oli Euroopa konkurentsivõrgustik jätkuvalt väga aktiivseks foorumiks komisjoni ja 27 liikmesriigi konkurentsiasutuste vahelistel aruteludel ja heade tavade vahetamisel.

160. Konkurentsi peadirektoraadi peadirektor ja kõikide konkurentsiasutuste juhid kohtusid 13. oktoobril. Arutelud keskendusid järgmistele teemadele: prioriteetide määramine, menetluste ühtlustamine ja läbipaistvus, karistused ja kriminaliseerimine, koostöö ühinemiste puhul. Lisaks käsitleti kohtumisel komisjoni tegevust finantskriisi olukorras ning kiideti ühehäälselt heaks aruanne leebema kohtlemise põhimõtete ühtlustamise kohta Euroopa konkurentsivõrgustiku leebema kohtlemise näidisprogrammi alusel ⁽²²¹⁾.

161. Komisjoni teavitati määruse artikli 11 lõike 3 alusel siseriiklike konkurentsiasutuste poolt 2009. aastal algatatud 129 uuest juhtumist. Arvukalt juhtumeid võis täheldada muu hulgas energeetika, meedia, telekommunikatsiooni, transpordi ja finantsteenuste valdkonnas. Lisaks teavitati komisjoni 69 kavandatavast otsusest määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 11 lõike 4 alusel (mis kujutas endast 15%list kasvu võrreldes 2008. aastaga).

162. Komisjon esitas 2009. aastal viis arvamust määruse artikli 15 lõike 1 alusel siseriiklike kohtunike poolt ELi konkurentsieeskirjade kohaldamise kohta esitatud küsimustele: ühe Belgia kohtule, ühe Leedu kohtule ja kolm Hispaania kohtutele. Määruse artikli 15 lõike 3 alusel *amicus curiae*'na sekkumise raames esitas komisjon kirjalikud tähelepanekud ühe Pariisi apellatsioonikohtus arutatava juhtumi puhul seoses *online*-müügi piiramisega valikturnustuskokkulepetes ⁽²²²⁾; pärast Euroopa Kohtu otsust kohtuasjas C-429/07 esitas komisjon Gerechthof Amsterdamile kirjalikud tähelepanekud komisjoni trahvide maksudest mahaarvamise kohta.

163. Kogu aasta jooksul sõlmiti erinevates liikmesriikides kümme toetuslepingut kohtunike koolitamiseks.

⁽²²¹⁾ Aruanne on kättesaadav järgmisel veebisaidil: <http://ec.europa.eu/competition/ecn/documents.html>.
⁽²²²⁾ Pariisi apellatsioonikohtu kohtuasi nr RG 2008/23812: Pierre Fabre Dermo-Cosmétique. Kohtuasjas on esitatud eelotsusetaotlus vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 267; vt kohtuasi C-439/09.

5. Rahvusvaheline tegevus

---

164. Üha rohkem globaliseeruvus maailmamajanduses peab ka konkurentsipoliitika lähtuma üleilmsest lähenemisviisist. Konkurentsi peadirektoraat oli juhtival kohal rahvusvahelises konkurentsivõrgustikus ning korraldas 22. ja 23. jaanuaril Brüsselis seminari konkurentsiasutuste tõhususe kohta, mis oli esimene seda laadi üritus.

165. Nagu ka varem, osales konkurentsi peadirektoraat aktiivselt OECD konkurentsi komitee töös ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kaubandus- ja arengukonferentsi konkurentsioiguse ja -poliitika valitsustevahelises eksperdirühmas, andes oma panuse enamikes ümarlauaaruteludes.

166. Ameerika Ühendriikidega tehti tihedat koostööd nii üksikutes juhtumites kui ka üldisemates konkurentsipoliitikaga seotud küsimustes. Sama kehtib ka koostöö kohta Kanada konkurentsiameti ja Jaapani heade kaubandustavade komisjoniga.

167. Euroopa Ühendus ja Lõuna-Korea allkirjastasid 23. mail kahepoolse koostöölepingu konkurentsi valdkonnas ning see jõustus 1. juulil ⁽²²³⁾. Vabakaubandusleping Lõuna-Koreaga parafeeriti 15. oktoobril 2009 ning eelduste kohaselt see allkirjastatakse ja jõustub 2010. aasta jooksul. See on esimene kord, mil vabakaubandusleping sisaldab teatavat liiki toetuste keeldu.

168. Volinik Kroes allkirjastas 8. oktoobril vastastikuse mõistmise memorandumi Brasiilia justiitsministeeriumi ja Brasiilia konkurentsiasutuste juhtidega eesmärgiga tihendada koostööd konkurentsi peadirektoraadi ja Brasiilia vastavate asutuste vahel.

169. Iga-aastane konkurentsialoog Hiinaga toimus Brüsselis 22.–23. juunil. 2009. aastal tihenes koostöö Indiaga, kuna India määras seitse volinikku, kes moodustavad India konkurentsikomisjoni, millele on antud ülesandeks 2002. aasta konkurentsideaduse jõustamine.

170. Laienemist silmas pidades tehti eriti tihedat koostööd Horvaatia ja Türgiga. Nende kahe kandidaatriigiga peetavate ühinemisläbirääkimiste raames ei saa alustada läbirääkimisi konkurentsipeatüki üle enne, kui need riigid on täitnud nn avamiskriteeriumid. Lisaks aitas konkurentsi peadirektoraat Lääne-Balkani riike nende konkurentsieskirjade ELi õigusega vastavusse viimisel ning osales esialgsel aruteludel Islandi ELi liikmestaatuse väljavaadete üle.

⁽²²³⁾ Euroopa Ühenduse ja Korea Vabariigi valitsuse vaheline konkurentsivastast tegevust käsitlev koostööleping (ELT L 202, 4.8.2009, lk 36).

6. Institutsioonidevaheline koostöö

---

171. Komisjon jätkas 2009. aastal koostööd muude Euroopa Liidu institutsioonidega kooskõlas asjaomaste institutsioonidega sõlmitud kokkulepete ja protokollidega ⁽²²⁴⁾.

172. Euroopa Parlament võttis 2009. aastal vastu resolutsiooni EÜ konkurentsieeskirjade rikkumisest tekkinud kahju hüvitamist käsitleva valge raamatu kohta ning 2006. ja 2007. aasta konkurentsiaruannete kohta. Lisaks tavapärasele dialoogile konkurentsivoliniku ning parlamendi majandus- ja rahanduskomisjoni vahel osales komisjon muudes parlamendikomisjonides erinevatel teemadel peetud aruteludel, mis hõlmasid iga-aastast konkurentsiaruannet, kahju hüvitamist käsitlevat valget raamatut, ringhäälinguteatist, riigiabi ja finantskriisi, farmaatsiaspektori uurimist ning mootorsõidukite grupierandi määrust. Nii neis kui ka muudes küsimustes toimusid parlamendiliikmetega kahepoolsed kohtumised.

173. Komisjon teeb tihedat koostööd nõukoguga, teavitades teda olulistest poliitilistest algatustest konkurentsi valdkonnas, nagu riigiabimeetmed, suunised pangandusele ning muud täiendavad riigiabimeetmed finants- ja majanduskriisi kontekstis. Pangandus-, rekapiitalseerimis-, langenud väärtusega varade ja ümberkorraldamisteatiste üle ning garantii- ja rekapiitalseerimiskavade läbivaatamise küsimuses on peetud nõu majandus- ja rahanduskomiteega ⁽²²⁵⁾. Komisjon andis oma panuse konkurentsipoliitikasse seoses järeldustega, mille võtsid vastu erinevad nõukogu koosseisud, nagu Ecofin, konkurent-sivõime nõukogu, transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu, ning Euroopa Ülemkogu.

174. Komisjon teavitab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed ning Regioonide Komiteed peamistest poliitilistest algatustest ning osaleb aruteludes, mida nendes komiteedes algatuste üle peetakse. 2009. aastal avaldas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee aruanded 2007. aasta konkurentsipoliitika aruande ning kahju hüvitamist käsitleva valge raamatu kohta. Konkurentsi peadirektoraadi talitused on osalenud tööruhmade kohtumistel ning pidanud kahepoolsed kohtumisi Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee raportööridega ka paljudes muudes küsimustes, nagu VKEde kohanemine muutustega maailmaturul, laevaehitus ja riigiabi.

⁽²²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja komisjoni vaheliste suhete raamkokkulepe, 26. mai 2005; Euroopa Komisjoni ja Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee koostööprotokoll, 7. november 2005; Euroopa Komisjoni ja Regioonide Komitee koostööprotokoll, 17. november 2005.

⁽²²⁵⁾ Majandus- ja rahanduskomitee valmistab ette majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu (Ecofin) tööd ning komiteesse kuulub ka Euroopa Keskpanga esindaja.

Euroopa Komisjon

2009. aasta konkurentsipoliitika aruanne

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus

2010 – 51 lk – 16,2 × 22,9 cm

ISBN 978-92-79-15332-7

doi:10.2763/39271

KUST SAAB ELI VÄLJAANDEID?

Tasuta väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- Euroopa Liidu esindustest või delegatsioonidest. Nende kontaktandmed saab veebisaidilt <http://ec.europa.eu> või saates faksi numbrile +352 2929-42758.

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

Tasulised tellimused (nt Euroopa Liidu Teataja aastatellimused ja Euroopa Liidu Kohtu kohtulahendite kogumikud):

- Euroopa Liidu Väljaannete Talituse edasimüüjate kaudu (http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm).

Alates 1971. aastast on Euroopa Komisjon esitanud iga-aastase aruande arengusuundadest Euroopa Liidu konkurentsipoliitikas.

2009. aasta aruandes on kirjeldatud järgmist:

- kuidas jätkati konkurentsipoliitika vahendite (kartellidevastased, ettevõtjate ühinemist ja riigiabi reguleerivad eeskirjad) arendamist ning üldist kohaldamist;
- kuidas neid ja teisi vahendeid valitud prioriteetsetes majandussektorites, nagu energeetika, finantsteenused, telekommunikatsioon ja infotehnoloogia, kasutati konkurentsipoliitika eesmärkide saavutamiseks;
- koostööd riiklike konkurentsiasutuste ja kohtutega Euroopa Liidus, rahvusvaheliste organisatsioonide ja kolmandate riikidega;
- konkurentsialast koostööd teiste ELi institutsioonidega.

Seda saab 22 keeles tasuta tellida EU Bookshopist, Europe Directi keskustest, komisjoni esindustest ja delegatsioonidest. Täielik versioon, mis sisaldab nii käesolevat aruannet kui ka üksikasjalikumalt komisjoni talituste töödokumenti, on müügil EU Bookshopis ning kokkulepitud müügiagentide juures inglise-, prantsuse- ja saksa keelsetena:

http://publications.europa.eu/howto/index_et.htm.

Mõlemat väljaannet saab tasuta alla laadida konkurentsi peadirektoraadi kodulehelt:

<http://ec.europa.eu/competition/publications/>

български • čeština • dansk • Deutsch • **eesti keel** • ελληνικά • English • español • français • italiano • latviešu valoda • lietuvių kalba • magyar • Malti • Nederlands • polski • português • română • slovenčina • slovenščina • suomi • svenska

Väljaannete talitus

ISBN 978-92-79-15332-7

9 789279 153327